

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 37

Ljubljana, četrtek, dne 17. julija 1930

Leto I.

Poostritev politične krize v Nemčiji

Finančni načrt propadel - Vlada bo uveljavila zakon z dekretom in eventualno razpustila državni zbor - Stahlhelm v Porenju bo zopet dovoljen

Berlin, 16. julija d. Poskus vlade, da bi se davčni zakon odnosno finančni načrt rešil parlamentarnim potom, je danes propadel. Pri poimenskem glasovanju je bil člen 2. davčnega zakona (državna pomoč) odklonjen z 256 glasovi proti 204. Proti členu so glasovali kompaktno socialni demokrati, nemški nacionalci, komunisti, narodni socialisti in člani takozvane ljudske pravne stranke.

Po glasovanju je izjavil državni kancelar dr. Brüning, da vlada ne polaga na nadaljevanje debate o davčnem zakonu v državnem zboru nikake važnosti.

Predsednik državnega zbora dr. Löbe je izjavil, da s tem glasovanjem ni samo padla davčna predloga, marveč tudi dopolnilni proračun. Obstojata pa še nadalje: 1. predlog gospodarske stranke na razpust državnega zbora in 2. predlog nezakupnice, zahtevane od strani komunistov.

Berlin, 16. julija. d. Kakor v političnih krogih zatrjujejo, je v današnjih razgovorih o nadaljnjih ukrepih vlade državni

kancelar dr. Brüning izjavil, da bo vlada uporabila člen 48. weimarske ustave, ki daje predsedniku republike pravico, da se gotovi zakoni, odklonjeni v državnem zboru, vzakoni s pomočjo dekretov, to zlasti, ako vlada v državnem zboru ne more zanj doseči potrebne večine. Vlada ima tudi možnost razpustiti parlament, če se ji izreče v državnem zboru nezaupnica.

Berlin, 16. julija. d. Pruska deželna vlada, ki jo tvorijo po večini socialni demokrati, je kapitulirala pred predsednikom republike Hindenburgom. Predsednik republike je namreč izjavil, da se ne udeleži velikih svečanosti v Porenju, ki se pripravljajo k njega izpraznitvi, ker je pruska vlada prepovedala organizaciji frontnih vojakov »Stahlhelm« prisostvovati tem svečanostim. V pruskem notranjem ministrstvu so se danes nepretrgoma ves dan vodila pogajanja med referentom ministrstva in zastopniki »Stahlhelma«. Pogajanja so se tikala razveljavljanja prepovedi. Dosežen je delni sporazum na ko-

rist organizacije frontnih vojakov.

Berlin, 16. julija. AA. Wolfbiro poroča: Na pismo predsednika nemške republike Hindenburga, v katerem prusko vlado obvešča, da se Hindenburg ne udeleži svečanosti v Koblenzu, ker pruska vlada neče umakniti prepovedi, ki se nanaša na društvo Stahlhelm v renski oblasti in Westfaliji, odgovarja predsednik pruske vlade g. Braun Hindenburgu, da je bilo to društvo v omenjeni oblasti razpuščeno svoječasno po vsestranskem preiskovanju in v soglasju s pristojnimi činitelji pruske in nemške vlade. Braun pa je pripravljen dovoliti ponovno ustanovitev društva Stahlhelm v omenjeni oblasti, če to društvo izjavi, da se bo v bodoče strogo ravnalo po zakonu. Predsednik pruske vlade g. Braun izraža na koncu svojega odgovora nado, da se mu bo vendar posrečilo premagati vse one ovire, ki so predsedniku Hindenburgu dale povod za opustitev poseta renski oblasti.

Berlin, 16. julija. n. Polagoma pojenja razburjenost, ki je nastala v javnosti in po-

litičnih krogih zaradi znanega konflikta med državnim predsednikom Hindenburgom in med prusko vlado glede prepovedi Stahlhelma, ki je prišla do izraza v Hindenburgovem pismu, naslovljenem na pruskega ministrskega predsednika Brauna. Splošno vlada prepričanje, da Hindenburgova odločitev, da bi se ne udeležil pruske proslave v Porenju, ni končnoveljavna in da je mogoča še korektura. Centrumaški organ »Germania« poziva javnost, naj tega konflikta ne zaostruje še bolj, ker ni dvoma, da bo nazadnje državni predsednik Hindenburg uvidel, da je bil napačno informiran. Na drugi strani trde, da bo pruska vlada popustila, če ji da Stahlhelm jamstvo, ki ga od njega zahteva. Socialno demokratiški list »Vorwärts« je istotako mnenja, da so neodgovorni svetovalci napačno informirali državnega predsednika. Njihova glavna svrha da je bila, da bi prišlo do razkola v veliki koaliciji Pruske. Ni pa dvoma, da bo ta spor kmalu likvidiran.

Kakšen bo agrarni blok

Možno razširjenje na Bolgarijo in Poljsko

Beograd, 16. julija. 1. Inozemski tisk se mnogo bavi z vprašanjem agrarnega bloka med Jugoslavijo, Rumunijo in Madjarsko. Ta blok bo imel zaenkrat značaj žitnega kartela in njegova naloga bo, da organizira izvoz žita in ga prodaja na vseh svetovnih trgih po isti ceni, tako da jugoslovansko, romunsko in madjarsko žito v bodoče ne bo več izpostavljeno raznim spekulacijskim vplivom.

Za ta kartel se mnogo zanimajo nemški, češkoslovaški, pa tudi bolgarski časniki, ki so celo, kot se čuje, zahtevali od bolgarske vlade, naj poskrbi, da bo tudi Bolgarija sprejeta v ta kartel. V posameznih gospodarskih krogih se zbirajo in urejajo konkretni podatki o kartelu, tako da bo konferenca, ki se bo otvorila 20. t. m. v Sinaji, imela lahko delo in sklepala tudi že o takojšnji ustanovitvi bloka.

Beograd, 16. julija. k. Misel ustanovitve agrarnega bloka med Madjarsko, Rumunijo in Jugoslavijo je bila v vseh gospodarskih krogih sprejeta z velikim zanimanjem. Posebno naši agrarci pozdravljajo to misel in smatrajo, da se da z malo dobre volje uresničiti ta blok, ki bi bil koristen vsem prizadetim, posebno širokim slojem proizvajalcev, ki danes za svoje proizvode doživljajo premajhno ceno. Posebno poudarjajo, da se n. pr. danes dobi za pšenico 140 do 160 Din, a s to ceno se komaj pokrijejo stvarni stroški proizvodnje. Tudi inozemski tisk mnogo piše o agrarnem bloku Jugoslavije, Madjarske in Rumunije. Naši agrarci so mnenja, da bi se moral ta blok v doglednem času razširiti na vse agrarne države, tako da bi bile v njem razen treh že imenovanih držav tudi še Bolgarija in Polj-

ska. Na ta način ustvarjeni blok bi omogočil, da bi se za poljske pridelke dobile na tržiščih mnogo ugodnejše cene in da bi se dala izdržati konkurenca, ki se danes pojavlja iz Amerike. Nemški, italijanski in bolgarski listi, ki pišejo o tem bloku, pravijo, da je njegov cilj čim boljši izvoz žita, utrditev cen in dosega boljših cen, da bi te države ne bile izpostavljene spekulacijam od tretje strani.

Pariz, 16. julija. n. Romunski zunanji minister Mironescu, ki je že dalje časa v Parizu, je glede na snovanje agrarne zveze med podonavskimi državami dal uredniku pariškega »Excelsiorja« tole važno izjavo: Strokovni ministri Jugoslavije in Rumunije se še ta mesec sestanejo v Rumuniji na konferenco, na kateri bodo razpravljali, kako naj se hitro izvede gospodarsko sodelovanje. Cilj tega sodelovanja je obramba poljedelskih interesov teh držav. Če bo sporazum končnoveljavno sklenjen, bo prišel na vrsto tudi sporazum s Češkoslovaško. S tem se bo uresničila misel osnovanja gospodarske Male antante. Ona ne bo nikakor naperjena proti katerikoli državi, temveč si bo prizadevala, da pritegne k sebi tudi druge države, ki imajo enake interese. Ne izključujemo niti skupnosti z Madjarsko, če bi želela in hotela sodelovati z nami. Toplo bi pozdravili tudi, če bi Poljska pristopila k tej zajednici. Na ta način bi se ustvarila važna regionalna skupina, ki bi se dala prenesti tudi na politično področje. Ni dvoma, da bo osnovanje te gospodarske skupine agrarnih držav pripomoglo tudi k organiziranju federacije, za katero je dal inicijativo g. Briand.

Odgovori vlad na Briandov načrt

Nemški odgovor dvoumen, a v splošnem zadovoljiv - Poln pristaneček Češkoslovaške in baltičskih držav

Pariz, 16. julija. AA. Jutranji »Temps« piše, da je odgovor nemške vlade na Briandov memorandum karaktersitičen, toda dvoumen, ker skuša načeti vprašanje mirnih pogodb.

Dalje piše »Temps«, da je vse kroge začudila vest, da se Hindenburg ne bo udeležil osvobodilnih svečanosti v Porenju, še bolj čudno pa je to, da se predsednik nemške republike ni niti najmanj obotavljal stopiti na stran Stahlhelma proti pruski vladi. Nemška miselnost se zelo lahko prilagodi takim protislovjem, radi česar se ne sme nihče čuditi, če v mednarodnem svetu včasih ne zaupajo volji po miru nove Nemčije.

Pariz, 16. julija. AA. V svojem odgovoru na Briandov memorandum odobrava češkoslovaška vlada idejo organiziranega

evropskega sodelovanja ter naglašajo one dele, ki se nanašajo na spoštovanje prerogativ vseh držav in sodelovanja z Društvom narodov. Litvanska vlada izraža v svojem odgovoru pripravljenost, ponuditi vse svoje sile uresničenju evropske unije. Francoski listi smatrajo odgovor nemške vlade v skupnosti kot zadovoljiv. Odgovor Švedske in Estonske sta dospela danes v Pariz in se izražata v ugodnem smislu za tesno sodelovanje vseh evropskih držav.

Budimpešta, 16. julija. AA. Zunanji minister Valko je predal danes francoskemu poslaniku odgovor Madjarske na Briandov memorandum. Jutri bo ta odgovor predan tisku.

Pariz, 16. julija. AA. Nemčija je odgovorila na Briandov memorandum glede ustanovitve Združenih držav Evrope. Nemčija izjavlja, da se načelno strinja z Briandovimi predlogi.

Protiitalijanske demonstracije v Inomostu

Heimwehr proti »turnerjem« in za Italijo

Dunaj, 16. julija. d. Kakor se doznava, se je morala včeraj avstrijska vlada pri italijanski vladi opravičiti zaradi protiitalijanskih govorov, ki so bili izrečeni na »turnerski slavnosti« v Inomostu. Govorniki so zahtevali vrnitev južnega Tirola Avstriji. Šele po tem opravičilu avstrijske vlade so politični krogi doznali za govornike, ki so v nedeljo govorili na inomoški slavnosti. V protiitalijanskem smislu so govorili tirolski deželni glavar dr. Stumpf, podžupan dr. Böhmhuber in duhovnik Manert. Vsi govorniki so vkljub oficijelnemu opozorilu,

da naj bodo v svojih govorih zmerni, zlasti poudarjali, da Avstriji ne bodo nikdar pozabili na južno Tirolsko, da nemško meščanstvo ne bo nikdar pustilo na cedilu južnih Tiroleev in podobno. Na tej slavnosti je prišlo tudi do konflikta med »heimwehrovci« in nemškimi »turnerji«. »Heimwehrovci« so ogorčeno protestirali proti napadom, ki so bili naperjeni proti fašistovski Italiji. Zahtevali so, da se ne sme napadati Italije. Zastopniki turnerjev so odklonili to zahtevo.

Trajni krvavi nemiri v Egiptu

Rim, 16. julija. n. Iz Aleksandrije službeno javljajo, da je bilo pri včerajšnjih nemirih ubitih 34 oseb, ranjenih pa 250. Od teh so nekateri težko ranjeni. Egipčanski vojski je uspelo, da je razgnala demonstrante in dobila položaj v svoje roke. Vse strateške točke v okolici mesta in tudi na nekaterih krajih v samem središču mesta je zasedla vojska. Vojska dobiva neprestano ojačenja. Demonstranti so skušali zažgati policijsko poslopje, pa se jim to ni posrečilo, ker je vojska posegla vmes in jih razgnala. Trde, da je tudi italijanski konzul v Aleksandriji ranjen, vendar pa ta vest še ni potrjena. Po poročilu, ki ga je danes podala policija, je politična situacija danes mnogo ugodnejša in je izključena nevarnost novih nemirov.

Aleksandrija, 16. julija. AA. Pri zadnjih nemirih je bilo 17 ljudi ubitih, med njimi 8 Evropecev, ter 250 ranjenih. Policija je morala napeti vse sile, da je razpršila manifestante, ki so jo napadali s kamenjem, krepelci in steklenicami. Razdražena množica je zažgala nekaj kamijonov, ki so pripadali policiji. Prav tako je uničila neko orožniško postajo. Položaj je zelo resen.

Kairo, 16. julija. AA. Pri snočnih spopadih v Aleksandriji sta bila dva Evropeca ubita, 12 pa ranjenih. Vlada je sklenila, da zabrani nadaljnje izhajanje trem listom stranke Wafd in sicer: »Albalaghe«, »Kawkabelshark« in »Elyom«.

London, 16. julija. AA. Po vesteh iz Aleksandrije so se vršile snoči tam velike demonstracije, v toku katerih so demonstranti napadli egipčansko policijo in angleške čete. Nacionalisti so se pri tem poslužili strelnega orožja. Do sedaj je bilo javljenih 17 mrtvih in 250 ranjenih.

London, 16. julija. n. Službeno javljajo da se angleške čete v Aleksandriji niso udeležile pri pobujanju nemira in da v obče na noben način niso sodelovale z egipčanskimi četami pri zaдушitvi vstaje egipčanskih nacionalistov.

Finski parlament odklonil protikomunistični zakon

Helsingfors, 16. julija. AA. Danes je predsednik finske republike razpustil parlament, ker ni izglasoval zakona proti komunistom, ki ga je bil predložil. Parlamentarne volitve bodo 1. in 2. oktobra.

Konferenca interparlamentarne unije v Londonu

Včeraj je bila svečana otvoritev konference — Lord Cecil o vzrokih in ciljih Briandovih predlogov

London, 16. julija. AA. Po govoru Bouisona je bil izvoljen za predsednika konference mednarodne parlamentarne zveze predsednik angleške sekcije vojvoda Sutherland. Konferenco so otvorili davi v kraljevi galeriji lordske zbornice v prisotnosti 500 delegatov, ki zastopajo 31 držav. Angleška vlada bo priredila delegatom konferenčne nocoj slavnostni sprejem. Za ponedeljek je povabil angleški kralj delegate v Buckinghamsko palačo. V soboto bodo delegati in njihove soproge gosti kraljeve dvojice v gradu Windsor.

Pri otvoritvi je govoril med drugimi tudi lord Cecil, ki se je dotaknil v svojem govoru Briandovega predloga za tesnejše sodelovanje evropskih držav. Izrazil je mnenje, da je ogromna večina držav prepričana o potrebi podpiranja Društva narodov. Več

teh držav je izjavilo kakor angleška vlada, da je podpiranje Društva narodov temeljni kamen njihove zunanje politike. Zaradi tega se ne sme svet čuditi, da so nekateri smatrali, da so države Društva narodov premalo podpirale. To je bil najbrž razlog, ki je privedel Brianda do tega, da je predložil načrt za evropsko sodelovanje.

Briand gotovo ni imel drugega namena kakor ojačiti Društvo narodov in je tudi pripravljen izpremeniti sedanje metode, ako bi se pokazala najmanjša nevarnost, da bi te metode ovirale ali pa oslabile Društvo narodov.

Devet kopalcev utonilo

Rim, 16. julija. AA. »Popolo di Roma« poroča, da je 9 kopalcev, ki so se kopali blizu Montaltia di Castro, utonilo zaradi nevihte.

Neuspeh angleške delavske vlade

Kakor smo poročali pred dnevi, je došla MacDonaldova vlada pri zadnjem velikem glasovanju v dolgi zbornici le tri glasove večine. Na dnevnem redu je bil finančni zakon, h kateremu je predlagal voditelj angleških liberalcev Lloyd George popravek, po katerem bi se proračunski dohodki zmanjšali za okoli 30 milijonov sterlingov. Finančni minister Snowden je ta spremeni-valni predlog odločno odklonil. Izid glasovanja je bil za vlado katastrofalen, če se pomisli, da se ima zahvaliti za tri glasove večine le štirim nediscipliniranim liberalcem, ki so glasovali za vlado proti volji svojega voditelja, in pa dejstvu, da se je drugih petnajst liberalcev istotako uprlo Lloyd Georgeovi volji ter se glasovanja vzdalo.

Ta okoliščina priča sicer o skrajni razcepljenosti v vrstah angleških liberalcev, toda ne popravljaja v ničemer kritičnega položaja angleške delavske vlade. Odkar iz-voja MacDonald svojo politiko, se je v vseh glavnih vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu, moral zadovoljiti z neznatnimi večinami, ki so znašale petnajst, devet, osem glasov, toda zadnje glasovanje predstavlja že skrajno mejo, na kateri se more parlamentarna vlada sploh ohraniti na krmilu.

V tem položaju povsem labilnega ravno-težja, pri katerem se lahko vsak hip spodtak-ne in prekucne, se nahaja angleška vlada že eno celo leto in vprašanje je, zakaj se Mac-Donald kljub tako ogromnim težkostim ne odloči za kak izhod. Tak izhod bi tvorile nove volitve. Ker pa se voditelj angleških laburistov ne odloči za nje, se hoče videti v tem dejstvu dokaz, da ni več nikakor pre-pričan, da bi mu prineslo ljudsko glasova-nje novih uspehov. Radi tega vztraja na vladi, dasi mu je to mogoče le po milosti liberalcev, da izvede v čim obsežnejši meri svoj laburistični program ter obnovi zakonodajo v duhu tega programa.

Toda učinek laburistične politike je po-polnoma izostal ravno v največjem in v najnevarnejšem notranjem vprašanju an-gleške politike, t. j. v vprašanju brezposel-nosti. Ravno pod delavsko vlado je naraslo število brezposelnih v taki meri, da grozi celi dežel prava katastrofa. Po zadnjih sta-tističnih podatkih je doseglo to število že 1.900.000 oseb, kar pomeni, da se je v zad-njem letu, t. j. ob času delavske vlade in kljub vsem njenim reformam, povečalo za celih 750.000 oseb.

Ko delavska stranka ni bila še na vladi, je izkoriščala najdosledneje in najneizpro-snejše proti konservativcem ravno to vpraš-anje, a sedaj, ko je na vladi, se isto vpraš-anje zaostruje v nepričakovanem obsegu. Nič ni torej naravnjese, nego da vračajo mi-lo za drago konservativci. Zdi pa se, da dose-gajo tu svoj cilj najlepše in najlažje, če trpijo, da ostanejo laburisti določeno dobo na vladi, in sicer vsaj do takrat, dokler se jim (konservativcem) ne bo zdelo, da so la-buristi dokazali s svojim vladanjem samim, da svojih obljub glede borbe z brezposel-nostjo sploh ne morejo izpolniti, da je torej njihova politika popolnoma zgrešena.

Le tako si je razlagati čudno dejstvo, da se sedanja angleška vlada sploh drži — in sicer drži — kot smo naglasili zgoraj — po milosti nasprotnih strank. Med neposredni-mi parlamentarnimi cilji teh poslednjih je brez dvoma tudi to, da pustijo laburiste, da se popolnoma obrabijo, ter da izzovejo pa-dec njihove vlade še le tedaj, ko bo razoča-ranje radi njihovih uspehov na vrhuncu. Napram tem spekulacijam pa se nahaja Mac-Donald v skrajno neprijetnem položaju, v katerem mu njegov prestiž ne dovoljuje, da bi formalno priznal svoj neuspeh na eni strani, dočim mu onemogočajo na drugi strani nepremagljive težkoče vsak pozitivni uspeh. Nazaj ne sme, a naprej ne more!

Poleg vprašanja brezposelnosti pa po-vzroča veliko nezadovoljstvo vsaj med enim delom angleškega javnega mnenja tudi Mac-Donaldova indijska politika. Kljub predlo-gom Simonove komisije stoji laburistična vlada na stališču, da postane Indija domi-nijon, v sled česar so konservativci še bolj razkačeni. Isto se more reči tudi glede lon-donskega pomorskega pakta, obnovitve di-plomatskih odnosov z Rusijo in drugih vprašanj angleške politike. Centralno vpraš-anje, ob katerem se bo sedanja angleška vlada obrabila in iztrošila, pa je in ostane vprašanje brezposelnosti in popoln ne-uspeh laburistov v tem pogledu dovoljuje predvidevati, da bo njihovi dobi sledila na krmilu angleške politike zopet doba kon-servativne politike.

Nasprotniki laburistov — konservativci in liberalci — računajo seveda, da jim bodo povzročile posledice splošnega razočaranja nad neuspehi sedanje vlade popolno kata-strofo laburistične stranke tudi pri bodo-čih volitvah. Vsako prerokovanje v tem po-gledu bi bilo smelo, toda spekulacija kon-servativcev in liberalcev je v toliko uteme-ljena, ker se laburisti v bodoče ne bodo mogli več predstaviti volicem kot refor-matorji, ki so bili sredi dela strmoglavljeni, tako da neuspeha niso krivi oni sami, tem-več konservativci in liberalci, ki jim niso dovolili, da bi ga izvedli do konca.

Nova doba enakosti, zakonitosti in poštenja

Hrvatski kmetje pozivajo vse kmetske brate k složnemu delu okoli svojega kralja — branitelja kmetskih in jugoslovanskih pravic

Zagreb, 16. julija. k. Današnji »Seljački Glas« prinaša več člankov, ki so jih posla-li kmetje, ki pozdravljajo sedanjo novo dobo v naši državi. Prej je hrvatski se-ljak služil avstrijsko-madžarskim gospo-darjem, dokler ni bila leta 1918. končana svetovna vojna z ogromno izgubo hrvat-ske, srbske in slovenske krvi. Dne 1. de-cembra je bila ujedinjena Jugoslavija pod kraljevsko oblastjo Aleksandra I. na ra-dost in v zadovoljstvo celokupnega našega jugoslovanskega naroda. Toda to zadovolj-stvo ni dolgo trajalo, ker so nastali spori in se je prelila celo kri med samimi brati. Dne 6. januarja 1929. leta je Nj. Vel. kralj Aleksander s hrabrim in junaškim

činom razpustil krvavi in zloglasni parla-ment in s svojim manifestom odstavil vse njegove organe. Od 6. januarja dalje je narod povsod govoril, da je nastala nova doba enakosti, pravice, zakonitosti, marljivosti in poštenja. Z zakonom od 3. ok-tobra je bila urejena kraljevina Jugoslavi-ja in so bili imenovani banski svetniki.

Naša mlada domovina je bila ustvarjena z velikimi žrtvami naših dedov, pradedov in sedaj še živčih borcev. In prav Hrvat-ski kmetje morajo čuvati našo ujedinjeno domovino in našega vzvišenega vladarja, ki je kmetskega porekla in izhaja iz ro-dovine borcev za seljačke in jugoslovans-ke pravice. Vzel je popolno oblast v svoje

roke in radi tega ga moramo z vsem za-upanjem pozdraviti.

»Naj živi naš kralj, branitelj kmetskih in jugoslovanskih s krvjo pridobljenih pravic, Aleksander I. Pozivamo vse seljačke bra-te k složnemu delu, da podprejo svojega kralja, ki neumorno dela, da dvigne se-ljački narod na stopnjo zapadnih kultur-nih narodov. Hrvatski seljaki, organizira-ni v bivši HSS pod vodstvom Stepana Ra-dića, naj uresničijo njegove besede: »Kralj in narod.« Naš kralj je razumel te besede. Naša dolžnost je, da ga podpremo v vseh njegovih delih in namenih. Za nas, se-ljački narod, pa je s 6. januarjem 1929 v resnici nastala nova doba.«

Koroški plebiscit pred avstrijskim parlamentom

Koroške zastave z napisi jugoslovanskih krajev — Rene-gati odločili izid glasovanja

Dunaj, 16. julija. d. Dunajski parlament je danes imel zadnjo sejo pred poletnimi počit-nicami. Absolviral je nekatere zakone, ki se nanašajo na povzdigo kmetijstva. V političnih in diplomatičnih krogih je vladalo večje zani-manje za slavnostno sejo Narodnega sveta, ki je bila določena v svrhu proslave desletnice koroškega plebiscita. Seja je bila otvorjena ob 19. in je trajala dve uri. V kuloarjih in drugod je vladalo primerno slavnostno razpoloženje. Vse tribune in galerije so bile okrašene z ze-lenjem, cvetjem in koroškimi deželnimi zasta-vami skupno z zastavami republike. Na koroških zastavah so bili označeni oni kraji Koroške, ki so po mirovnih pogodbah pripadli Jugo-slaviji, odnosno Italiji. Slavnostni seji so prisostvovali z malimi izjemami vsi poslanci.

Predsednik Narodnega sveta se je po otv-rilvi seje spominjal z veliko hvaležnostjo vseh žrtev Koroške za plebiscit in vseh onih, ki so se žrtvovali, da je bil plebiscit dobljen. Priporo-čal je, da Narodni svet sprejme zakon o pod-pori 3 milijonov šilingov, ki se naj razdele med koroško prebivalstvo.

Poročevalec proračunskega odseka, koroški poslanec župnik Paulitsch je nato v obširnem govoru opisal vso plebiscitno borbo. Poudarjal je, da je nazadnje zmagala deviza »nedeljene Koroške«, za katero so glasovali ne samo Nem-ci, marveč tudi Nemcem prijazni Slovenci, brez katerih pomoči bi ne mogli zmagati pri plebi-scitu. Brez teh Slovencev bi ne bilo tako si-jajne zmage! Ti so odločili usodo Koroške. V nadaljnjem govoru je posl. Paulitsch omenjal, da Korošci ne čutijo nobene mržnje proti Jugo-slaviji in ni njih delovanje v nobenem pogledu naperjeno proti sosednemu narodu. Hočejo samo dokumentirati in manifestirati svoje pravice do svobodne volje in vesti.

Zvezni kancelar dr. Schober se je prav tako v obsežnem govoru spominjal pomena koroškega plebiscita in poudarjal, da je res zma-gala deviza: »Nedeljena Koroška pod Avstrijo!« Tudi on priznava, da so k izidu plebiscita mno-go pripomogli Nemcem prijazni Slovenci. Pri-poroča, da Narodni svet sprejme zakon o pod-porah soglasno. Podpore se bodo pravično raz-delile med Nemce in Slovence.

Posl. Halle (koroški soc. demokrat) je opiso-val strahote svetovne vojne in naglašal, da so k izidu plebiscita prav mnogo pripomogli oso-bito delavci, tako nemški, kakor tudi v veliki meri slovenski. Tudi »Volkswehr«, ki ga je omenjal posl. Paulitsch, je bil v glavnem se-stavljen iz delavskih vrst. Opozarja na posle-dice, ako bi bil plebiscit za koroške Nemce ne-gativno izpadel. Jugoslovanska meja bi tekla tik pred Celovcem in preko Vrbskega jezera. V glavnem se je treba zahvaliti tamkajšnjim Slovincem, ki so pripomogli k ugodnemu izidu plebiscita. Podpore je treba pravično razdeliti med Nemce in Slovence, tudi med one Sloven-ce, ki so glasovali za Jugoslavijo. Naš pozdrav velja vsem Slovincem brez razlike, kako so glasovali.

Velenec iz Koroške posl. Kliman je o plebiscitu govoril dostojno in zmerno.

Posl. Tausig je govoril o borbah Korošcev proti jugoslovanskim četam. Borbe pri Velikov-cu so opozorile svet na Korošce. Mnogo je za-hvaliti Amerikancem, da je plebiscit izpadel ugodno za Korošce. Tudi Italija je pri plebisci-tu podpirala Nemce. Dalje je ugotovil, da vsi napori Nemcev ne bi nič izdali, ako ne bi za Nemce glasovali Nemcem prijazni Slovenci.

Po izčrpnem redu govornikov je bil zakon o podporah v vseh čitanih soglasno sprejet. Dunajski parlament je bil odgojen do jeseni.

Malej bo pokopan v Bohinju

Odposlanec sokolskega saveza pri nesrečni materi

Včeraj s prvim jutranjim vlakom se je odpeljal načelnik ljubljanske sokolske žu-pe br. Lojze Vrhovec kot odposlanec Save-za Sokola kraljevine Jugoslavije v Bohinjsko Bistrico k materi tragično premi-nulega brata Maleja, da jo obvesti o strašni nesreči in da ji izrazi sožalje Saveza.

V Kranju na kolodvoru je srečal br. J. Smrtnika, starostlo celjske sokolske župe, ki se je vračal že iz Luksemburga, kjer je sodeloval kot sodnik. Br. Smrtnik je bil konsterniran, ko mu je povedal žalostno vest, ki ga je zadela nepričakovano, ker je še pred odhodom iz Luksemburga za-pustil br. Maleja v prepričanju, da ga v kratkem zopet vidi v domovini.

»Bil je pri popolni zavesli,« pripoveduje br. Smrtnik, »videti je bil dokaj svež, zato smo bili vsi prepričani, da mu gre na bo-lje. V razgovoru mi je izrazil bojazen, da bi mogla njegova mati izvedeti za njego-vo nesrečo in bi se po nepotrebnem pre-več žalostila.

Ko sem ga pri slovesu poljubil, mi je rekel v temni predslutnji: Jože, saj vem, da me poljubiš zato, ker se ne bova vi-dela nikdar več.«

V Bohinjski Bistrici je br. Vrhovec po-iskal starostlo tamošnjega sokolskega dru-štva br. Fr. Žmika, ki ga je spremlj v pri-bližno 15 minut oddaljeno vas Savica, kjer prebiva Malejeva mati, katero je ravno pol ure prej že obvestil odbornik Sokola v Boh. Bistrici o nesreči, za katero so zve-deli potem radija.

Malejeva mati je približno 45—50letna žena, ki se skromno preživlja z delom na neki žagi. Pokojni Tone jo je vedno pod-piral, kolikor je to bilo v njegovih močeh.

Sokolsko odposlanstvo je sprejela mir-no in zbrano, videlo se je, s kako veliko voljo premaguje žalost, ki ji para materin-sko srce. Res junaško se je držala, kot one matere rimskih junakov, ki so bile po-nosne na to, da so njihovi sinovi dali na bojišču življenje za domovino. Zahvalju-joč se za izkazano sožalje je izrazila že-

ljo, da bi bil pokopan njeni sin na pokopa-lišču v Bohinjski Bistrici. Seveda ji bo ta želja izpolnjena, vendar bodo krslo s fru-plom dragega pokojnika pripeljali v Ljub-ljano, kjer mu bo Sokolstvo mesta in oko-lice izkazalo zadnjo čast in ga spremilo na zadnjo pot v Bohinj, kjer bo ležal na vznožju gora, ki jih je pokojnik tako ljubil.

Br. Vrhovec se je vrnil s popoldanskim vlakom v Ljubljano ter je poročal o svoji misli na žalni seji Sokola I., ki se je vr-šila včeraj zvečer na Taboru. Tudi novo-ustanovljeno društvo Ljubljana III., ki je včeraj imelo svojo prvo sejo, je isto spre-menilo v žalno sejo.

Brzjavka Č. O. S. I. podstarosti Sokola br. E. Ganglu

I. podstarosta Sokola kraljevine Jugo-slavije je poslal Česki Obec Sokolski brzo-javno čestitko zaradi zmage češkoslovaške sokolske vrste na mednarodni telovadni tekmi v Luksemburgu. Danes je prejel iz Prage ta odgovor:

»Praga, 16. julija. Zahvaljujemo se za izraze veselja nad skupno zmago Tyrševe misli v Luksemburgu. Žal smo potopljeni v žalosti nad težko izgubo, pretrpljeno za-radi smrti brata Maleja. — Večnaja mu pamjati! Česka Obec Sokolská.«

Naš konzul na Japonskem

Beograd, 16. julija. k. Ministrstvo za zunan-je zadeve je imenovalo za častnega konzula v Osa-ki na Japonskem Kantaro Ujama.

Odposlanstvo ameriških katoličanov pri papežu

Rim, 16. julija. n. Papež je včeraj sprejel od-poslanstvo ameriških katoličanov, katere vodi rektor katoliške univerze v Washingtonu msgr. Ryan. Papež je izrazil Ryanu svojo skrb zaradi širjenja boljševizma v USA in preko njega opo-zoril Američane, naj se čuvajo, da se ne bi boljševizem v Ameriki razširil tako kot se v An-gliji.

Vremenska napoved

Dunaj, 16. jul. d. Vremenska napoved me-tereološkega zavoda za jutri: Pretežno jasno in toplo, nekoliko vetrovno.

Pravilnik o banovinski in občinski trošarini

Beograd, 16. julija. k. Finančni minister je pred svojim odhodom na dopust izdal pravilnik za izvršitev odredb o banovinski in občinski trošarini. Pravilnik je izdelan na osnovi § 81 zakona o državi trošarini. Po tem pravilniku se bo banovinska in občinska trošarina pobirala na one predmete in v tisti višini, kakor bo to posameznim banovinam in občinam odobreno v smislu členov 71 in 79 zakona o državni trošarini. Banovinska in občinska trošarina se ne sme pobirati na trošarske predmete pri tovarniških podjetjih in pri skladiščih trgovcev in trošilcev na debelo, toliko časa, dokler ti ne prodajo blaga za potrošek v področju do-tične občine. Ako se blago radi potrošnje izvozi v drugo občino, je treba trošarino plačati v tej občini. Trošarino bodo redno pobirali občinski organi, le v posebnih slučajih lahko to opravi-čijo tudi davčne uprave. Vsa pobrana trošarina se mora še isti dan nakazati poštini hranilnici, vsakihi deset dni pa je treba banovini predložiti poročilo o znesku pobrane banovin-ske trošarine, hkrati z dokazom, da je bila trošarina nakazana poštini hranilnici. Tihotapci ba-novinske trošarine se bodo kaznovali po zakonu o državni trošarini. Ovaditi ali prijeti ne more tihotapca državni ali banovinski uslužbenec, iz-vzemši uslužbenec finančne kontrole. Pri pre-vozu vina, žganja in špirita brez plačanja bano-vinske in občinske trošarine, se za to trošarino prizna toliko transportna zguba kakor pri dr-žavni trošarini. Sploh se takrat, kadar se dovo-ljuje uporaba trošarskih predmetov brez plačanja državne trošarine (n. pr. pri denaturira-nem blagu ali drugače), za ta predmet ne plača niti banovinska niti občinska trošarina. Banovi-ne in občine ne smejo pobirati za navadna na-mizna vina v literskih kakor tudi v večjih ste-kenicah brez etikete in brez kapice večje trošarine, kakor je določena za vino v sodih. Na tiste količine trošarskih predmetov, ki so se dne 1. aprila 1930 nahajale pri proizvajalcih, pri prodajalcih na drobno in debelo, kakor tudi pri trgovcih, se ne bo pobirala eventualna raz-lika v banovinski trošarini, če je bila zanje plačana banovinska (oblastna) trošarina po sta-ri izmeri. Prav tako se ne plača banovinska trošarina za tiste predmete, ki se izvažajo v kako drugo banovino radi potrošnje. V tem slučaju morajo biti račun, ki spremljajo blago, potrjeni od kontrolnega organa. Izvzelo od te-ga določila je pivo, za katero bo treba plačati razliko v višini banovinske trošarine za tiste zaloge, ki so jih imeli prizadeti dne 1. aprila 1930.

Beograd, 16. julija. Današnje »Službene No-vine« prinašajo zakon o spremembah in dopol-nitvah zakona o državnem prometnem osebju, dalje zakon o spremembah in dopolnitvah za-kona o pošto-branilnem, čelovnem in virman-skem prometu od 30. novembra 1921, uredbo o spremembi meje in določitvi področja okrajev Čabra in Kočevja v Dravski banovini. Dalje pravilnik o državnem strokovnem izpitu za predmetne učitelje in učiteljice II. kategorije tehnične srednje šole, ženske obrtne strokovne šole itd. po členu 54 zakona o državnih uradni-kih.

Občini Osilnica in Draga se ločita od kočev-skega in priključita čabarskemu srezu.

Nemški poslanik pride na Bled

Beograd, 16. julija. AA. Nemški poslanik na našem dvoru von Hassel je odpotoval preko Novega Sada na Bled, kjer bo ostal čez poletje.

Drugi polet »Grofa Zeppeli-na na sever

Friedrichshafen, 16. julija. n. Danes zjutraj ob 7.20 je zrakoplov »Grof Zeppelin« nastopil svoj polet v severne kraje. Med 22 potniki je tudi Nobile. Zrakoplov vodi kapetan Lehmann.

Slabo vreme in toča

Bukarešta, 16. julija. n. V vsej Rumuniji je silno slabo vreme. Povsod so veliki nalivi in ne-vihte. V županiji Gabov je toča potolkla 50 o-štokov vinogradov, sadovnjakov in koruznih na-sadov. Škodo cenijo na 8 milijonov lejev.

Sofija, 16. julija. n. Včeraj je po vsej Bolga-riji padala strašna toča, ki je bila na nekaterih krajih 10 cm debela. Toča je potolkla posebno sadovnjake in koruzo.

Strelna udarila v parni kotel

Keckemet, 15. julija. d. Na neki kmetiji v bližini Velikega Keckemeta je danes udarila strelna v parni stroj, pri katerem je bilo zapo-slenih 21 ljudi. Vsi so popadali po tleh, 4 ose-be so bile ubite, 5 pa jih je bilo težko ra-njenih.

Trije milijoni šilingov za plebiscitno ozemlje

(Od našega rednega dopisnika).

Po ponesrečenem zborovanju Landbunda v Doberlavi so priredili zborovanje v Sinci vasi, kjer je bilo do 7000 udeležencev. Govoril je v prvi vrsti minister Schumy, ki je med drugim povedal, da se pripravljajo zakon, ki določa takojšnje izplačilo 3 mil. šilingov ali 24 mil. dinarjev za povzdigo kulture in gospodarstva v glasovalnem ozemlju.

Ta zakon pride v parlament in bo brez dvoma morda celo soglasno sprejet. Zato treba spregovoriti o tej podpori nekoliko umestnih in morda celo potrebnih besed, da ne bodo mislili, da ne vemo, kam pes tace moli.

Plebiscitne slovesnosti so delo koroških nacionalistov. Na Dunaju bi najraje videli, da teh slovesnosti ni. Ali ako jih koroški nacionalisti prirejajo, tedaj mora Dunaj capljati za njimi in se delati, kakor da je za nje zelo navdušen. Dunaj namreč kolikor toliko vendar računa, da bi te slovesnosti zbudile pri nas slabo kri in nerazpoloženje do severne sosedice. Ali ker nič preprečiti ne more in ne sme, so pa dunajski mero-dajni krogi vplivali na Celovec, da bi pri slovesnostih ne prišlo do neprijetnih izjav, pretiravanj, morda celo napadov, ki bi v Jugoslaviji imeli neprijeten odmev.

Tudi kar se tiče teh treh milijonov šilingov za »povzdigo kulture in gospodarstva«, pravijo naša srca: »Die Botschaft hören wir wohl, allein uns fehlt der Glaube«, namreč za dobesedno pošteno in nepristransko porabo teh milijonov...

Torej za povzdigo kulture in gospodarstva hočejo porabiti tri milijone šilingov v našem plebiscitnem ozemlju. Vprašanje: za katero kulturo in kakšno gospodarstvo v plebiscitnem ozemlju?

Tamkaj je veliko kulturnih društev, slovenskih izobraževalnih društev, ki so večinoma katoliško pobarvani. Ali ta društva kaj dobijo od teh milijonov? Najbrže ne bo niti počenega groša za ta res kulturna društva, ki so v vsakem pogledu nad nemška podobna društva. Torej o povzdigo kulture s temi milijoni ni niti govora, niti poštenega namena od strani Celovca, ki bo odločeval.

Pač pa je več ko verjetno, da bodo s temi milijoni podpirali edino nemška in nemškotarska društva, ki so posejana med koroškimi Slovenci ne za kulturo, marveč večinoma za zdražbo in sovražstvo.

In za — gospodarstvo?

Na Koroškem imajo Slovenci lepo število posojilnic in gospodarskih zadrug, ki uzorno delujejo. Imajo že lepe svote hranilnih vlog in denar teh posojilnic se porablja za res samo za povzdigo našega kmeta in malega človeka. Te posojilnice so velike vrednosti za Koroško, kajti z njimi prihaja blagostanje v deželo, prihaja težnja po varčevanju in dobrem gospodarstvu. Torej so poleg gospodarske važnosti tudi velikega vzgojevalnega pomena. — Ali dobijo ti izborni zavodi kake podpore iz teh milijonov, da bi mogli toliko uspešneje delovati med koroškim ljudstvom v plebiscitnem ozemlju? — Lahko vzamemo strup na to, da ne dobi niti eden zavod prav nikake podpore v take prelepe namene.

Pač pa se čujejo glasovi, da že iščejo med Slovenci zadolžena posestva, ki bi jih skušali prav po ceni kupiti za nemške priseljence. Podpore pa bodo dobivala gospodarska društva, ki so ustanovljena za podjarmljenje našega ljudstva pod jarem tistih »deutschfreundliche Slowenen«.

Bivši avstrijski ponemčevalni sistem, ki je divjal nad sto let na Koroškem, je ustvaril nov tip turških janičarjev, in ti so — »deutschfreundliche Slowenen«.

Prav čuditi se je, da se Nemci ne sramujejo teh naših janičarjev, ki so žalostni nastorci nemške objestnosti predvojnega doba. Vidi se, da se Nemci tudi iz svetovne vojne in povojne miselnosti narodov niso nič naučili in pozabili. Tudi s temi milijoni bodo redili — janičarstvo na Koroškem.

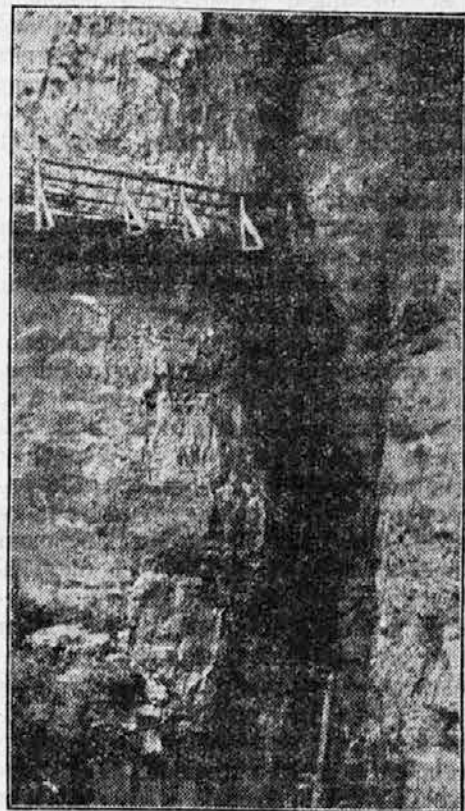
Galerije Nj. Vis. kraljeviča Andreja

Pred slovesno otvoritvijo galerij v Pokljuški luknji

Podružnica SPD v Gorjah je dobila pred dnevi od maršalata dvora dovoljenje, da sme imenovati eno najlepših točk Pokljuške luknje v Gorjah, to so njene galerije, po Nj. Vis. kraljeviču Andreju. Z veseljem je sprejela vsa naša velika občina to vest in ponosni smo Gorjanci, ki smo našemu kraljevemu domu zvesto vdani, na to veselo vest. Saj poseti skoro dnevno kak član vladarske hiše naš okraj. Z velikim trudom in požrtvovalnostjo smo zgradili nove galerije v Pokljuški luknji ter ob enem tudi skrajšali pot do našega jugoslovanskega Davosa, to je Mrzlega Studenca, za eno uro. Pot do Mrzlega Studenca je od postaje Bled-jezero in Podhom markirana in vodi preko Krnice-Pokljuške luknje ves čas po novi zložni poti v senci skozi najlepše smrekove gozdove. Pokljuška planota pa tudi nudi s svojo prekrasno lego najrazvejanejšemu turistu razgled, ki je nepopisen. Imamo pa seveda še mnogo načrtov, da odkrijemo krasote Blejskega kotla. Ko vse to dosežemo, bo okoli Bleda marsikatero švicarsko letovišče zavidalo.

V nedeljo 27. julija pa otvorimo galerije v Pokljuški luknji kar najbolj slovesno. Javljen nam je odposlanec Nj. Visočanstva kraljeviča in v zvezi s tem bomo na predvečer zakurili več kresov. Na nedeljo po slovesni sv. maši bo odhod k galerijam, katere bodo slovesno blagoslovljene. Pri tej priliki sodelujejo domača pevski in godbeni društva. Po vsem tem pa je popoldne velika planinska veselica pri Kacunu, katera nam, upamo, donese moralen in gmetni uspeh.

Vsa društva in prijatelje narave opozarjamo že danes na to slavnost in jih vabimo k obilni

udeležbi. Ves čisti dobiček je namenjen zopet za nova pota in kritje še nepokritih stroškov gradbe galerij.

Podružnica SPD, Gorje pri Bledu.

Odmevi katastrofe na Jadranu

Sušak, 16. julija. k. Povodom katastrofe v Pašmanskem prelivu je začelo vse bolj zanimati prizadete kroge vprašanje pilotaze po nekaterih morskih prelivih. Potrebno je, da se zadeva nekoliko bolje spozna.

Razen pravil, katera navajajo v svrhu varnejše plovbe vsi mednarodni predpisi, zahtevajo posamezne države, da se na njihovih teritorialnih vodah plovba v čim večji meri zjamči. Tako vidimo, da se na vseh opasnih mestih gradijo svetilniki, da se rušijo klič pod morskimi gladinami in označujejo z znaki, ki zlahka padajo človeku v oči, da se nastavlja na opasnih mestih majhne ladje s svetilniki, ki omogočajo po-

dnevi in ponoči, ob meglenem in jasnem vremenu orijentacijo. Med takšnimi sredstvi, ki imajo namen olajšati in zavarovati plovbo, je tudi pilotaza. Ta se uvaja povsod tam, kjer je plovba spričo kočljivih točk in zavojev poedinih prelivov zelo težka in kjer je globočina vode nedoločena ali pa nestalna. Uvaja se deloma prisilna, deloma pa »voljerna« pilotaza. Prisilna pilotaza je uvedena po večini v vseh lukah, v umetnih kanalih in na mestih, kjer je potrebno posebno poznavanje obalnih razmer. Uvaja se tam, kjer se pomorščaki kljub svojemu znanju le težko orijentirajo. Dobrovoljna pilotaza daje pomorščakom priliko in možnost, da v neznanih prelivih, kjer je plovba radi tesnih prehodov in radi plitvin še prav posebno težka, vzamejo na ladjo človeka, ki pozna preliv, skozi katerega mora parnik, da mu z nasvetom pomagajo iz zagat in nevarnosti. Naravno je, da morajo biti piloti brez ozira na to, ali jih je namestila država ali kakšno privatno podjetje, izkušeni pomorščaki, ki so si pridobili za pilotazo predpisano kvalifikacijo.

Tako imajo na pr. piloti v Angliji svoje močne organizacije, ki celo pod nadzorstvom in s pooblastili oblasti določajo prihode ladij v posamezne luke. Treba je poudariti, da po zakonu pilot ni odgovoren faktor, kateremu bi bila prepuščena usoda broda ko tudi oblast nad njim, marveč da je le posvetovalen organ poveljnika, ki je v vsakem slučaju odgovoren za vsako nezgodo in to tudi ob času, ko pilot vodi ladjo. V Sueškem kanalu morajo vse ladje z nad 100 ton vzeti za svoj prehod skozi kanal pilota na krov. Po tamkajšnjih predpisih je pilot v resnici le svetovalec poveljnika, katerega mu služi s svojo izkušnostjo in s svojimi nasveti, ni pa odgovoren. Tako je v slučaju kakšne katastrofe ali trčenja s kakšno drugo ladjo vedno odgovoren le lastnik onega parnika, ki je povzročil nesrečo, pa četudi je bilo ob tem času vse v rokah pilota. Prav tako je tudi na spodnji Donavi, kjer je pilotaza obvezna. Tudi tu ima pilot le posvetovalen glas in ni odgovoren za nesrečo. Odgovornost zadene vedno le ka-

Kapitan »Karadjordja« Prodan, na poveljniškem mostu svojega parnika.

petana. V nekih pravilih, ki se nanašajo na obvezno pilotazo, je tudi določba, da sme voditi ladjo le oni pilot, ki je položil predpisane izpite. Obvezne pilotaze so običajno oproščene one ladje, ki vršijo reden promet, vojna mornarica in jahte.

Z ozirom na razvitost naše obale je treba v mnogih njenih prelivih do pičice poznati lokalne prilike. Baš radi tega je nastalo vprašanje, če bi bila pilotaza tudi pri nas potrebna. Seveda bi bilo treba zadevo pred vsem do zadnje potankosti proučiti in se za enkrat na vprašanje samo ne da niti odgovoriti, ker se še ne ve, kako daleč bo segel razvoj naše obalne plovbe.

Tujski promet na severni meji v mesecu juniju

Maribor, 16. julija.

V mesecu juniju je prišlo v Jugoslavijo 15.024 oseb, 4858 Jugoslovancev, 5707 Avstrijcev, 2906 Čehoslovakov, 801 Nemec in 781 drugih državljanov. Izmed teh jih je prišlo največ preko Maribora, in sicer 11.559, 3500 Jugoslovancev, 4329 Avstrijcev, 2547 Čehoslovakov, 589 Nemcev in 594 drugih državljanov. Preko St. Ilje je prišlo 2005 oseb, preko Dravograda 491, preko Čmureka 135, preko Prevalj 620 in preko Gornje Radgone 214.

Odpotovalo je 14.430 oseb: 5431 Jugoslovancev, 5018 Avstrijcev, 2191 Čehoslovakov, 790 Nemcev in 980 drugih državljanov. Preko Maribora jih je odpotovalo 11.133 in sicer 4257 Jugoslovancev, 3597 Avstrijcev, 1879 Čehoslovakov, 588 Nemcev in 842 drugih tujih državljanov. Preko St. Ilje je odšlo 1808 oseb, preko Čmureka 73, preko Dravograda 505, preko Prevalj 714, preko Gornje Radgone 128 in preko Hočda 69.

Skupni promet v mesecu juniju t. l. je znašal 29.454 (10.309 Jugoslovancev, 10.725 Avstrijcev, 5097 Čehoslovakov, 1591 Nemcev in 1732 drugih tujcev). Skupni promet od 1. januarja do 30. junija pa 132.961 oseb, in sicer 55.588 Jugoslovancev, 38.446 Avstrijcev, 17.406 Čehoslovakov, 2198 Nemcev in 16.321 drugih državljanov.

Tranzitnega prometa se je poslužilo v juniju 27.255 oseb, 6843 več kakor v mesecu maju. Vozilo se je: na progi Maribor—Rakek 8190 oseb, na progi Rakek—Maribor 5464 oseb, na progi Prevalje—Maribor 1159 oseb, na progi Maribor—Prevalje 1611 oseb, na progi Prevalje—Labud 4682 oseb, na progi Labud—Prevalje 5816 oseb, na progi Prevalje—Kotoriba 56 oseb in na progi Kotoriba—Prevalje 297 oseb.

Kuhinjsko posodo

po najnižjih cenah in v največji izbiri, kot emajlirana, aluminijasta itd. nudi trdka z železnino

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra c. 35

Pismo iz Bele krajine

Dovolite, gospod urednik, da se i mi Beli Kranjci od časa do časa oglasimo v Vašem cenjenem listu, saj tudi ta prihaja k nam in ima med nami precej pridnih bralcev. Ker se oglašamo že v drugih listih, ki nas spravljajo v neke »kotičke« ter nas Bele Kranjce predelavajo v Bele »Krajince« ali kaj, bi ne bilo prav, da se ne bi oglasili tudi pri vas, ko vendar hoče vsakemu kar mu gre in je prav.

Bela Krajina je eden izmed najrevnejših okrajev Slovenije, ki do predvojnega niti ni imel železnice. Peš si moral preko Gorjancev ali pa z vozom — in to se je zgodilo tolikokrat, kolikorkrat nam je bilo potrebno. Ker že od nekdaj, odkar vemo in moremo sklepati — tudi Valvazor seveda piše samo tako — smo bili navezani na Ljubljano in Novo mesto ter smo od tam dobivali vse, kar smo potrebovali (uradništvo, duhovnike, učiteljstvo, knjige in časopise itd.) in tudi oddajali tja vse, kar smo zmogli, svoj krvni in davni denar. Vse to nas je zvezalo z Ljubljano, da nam ona z vsem, kar je in predstavlja, pomeni ravno toliko, kakor slehernemu Slovencu. Včasih so celo govorili, da se s sosedi nič kaj ne razumemo — razen na Kleku, kakor so navadno na naš način začeli tak pogovor, ki potem seveda ni bil tudi dalje tak, ker je res, da smo se z brati Hrvati razumeli vedno, kolikor smo seveda potrebovali. In to je bilo le redkokdaj — morda kdaj na sejmšču v Karlovcu ali Bosiljevem ali še ob kaki samo ob sebi umetni priliki. Naši krošnjari pa so zahajali tja na »Pajersko«, dokler se ni odprla Amerika, kjer ima skoro vsaka naša hiša svojega člena, če ne še več. — Pa tudi bratje Hrvatje so zahajali na naše semnje in božja pota, n. pr. Zeželj pri Vinici in Tri fare pri Metliki. In pri jancu in pesmi na predvečer je tu velikokrat prav prijetno. In to kljub temu, da imamo še danes le 2 mosta preko Kolpe: pri Vinici (bivšega kranjskega deželnega odbora) zidanega in pri Metliki lesenega, saj je Kolpa na več krajih precej plitva — in naše sožitje več tudi ni zahtevalo.

Zadnje čase živimo seveda prav tako, kakor smo živeli prej: i pri delu i veselju i čitanju i zanimanju in vsem. Prav nam je le, da letos, kot kaže, ne bo suše, ki je pri nas precej pogosta in se je vedno bojimo.

Kultura

Umetnost iz Kavkaza. V Berlinu se pravkar vrši razstava georgijske umetnosti. Razstavljeno so posnetki georgijske arhitekture od prvih krščanskih spomenikov v četrtem stoletju do novjših dni, kopije monumentalnih stenskih slikarjev iz desetega stoletja, dragocene ikone iz kovane srebra, slikarje iz iglo, tekstilije in miniaturo, od katerih je najstarejša iz leta 1031. S to razstavo se je mali — približno tako kakor Slovenci velik — transkavkaski narod efektno predstavil kulturni Evropi.

Glasbene beležke. Kfenev je po »Jonnyju« naredil novo opero »Orestovo življenje«. — Georges Antheilova opera »Transatlantice« je bila nedavno izvajana v Nemčiji. — V Berlinu je imela senzacionalen uspeh Milhaudova operna legenda »Krištof Kolumbe«. Besedilo je Claude-Lo, dirigiral je delo Kleiber. Sedaj komponira Milhaud opero »Maksimiljan Mehlišk« na Werfelovo besedilo. — E. F. Burian je napisal opero »Dobri vojak Svejk«. Isto snov si je izbral Kurt Weill, znan po uspehih »Dreigroschenoper« in operne revije »Mahagonny«. — Eygen d' Albert je končal glasbeno dramo »Vdova iz Efezac«. — V Berlinu so se pred

kratkim vršile glasbene prireditve (Kunst-wochen), kjer so bila izvajana dela, ki niso repertoarna. Tako Schoenbergov monodram »Pričakovanje« in opera »Srečna roka«, Welle-szevo »Darovanje ujetnika« in »Alkestis« ter Berliozovi »Trojanci«. — Wellesz piše sedaj »Bakhtanke« po Euripidovi drami, Braunfels opero »Bambilla« po E. T. A. Hoffmannu, Schreker opero na šaljiv libreto, Berg končava glasbeno dramo »Lulu« (po Wedekindu), Stravinski piše »sinfonijo, ki bo baje zelo kratka«. — Prokofjeva »Symphonie classique« je priljubljena repertoarna točka skoraj vseh sinfoničnih udruženj v Evropi. Tudi suito iz Stravinskega »Poljuba vile« mnogo izvajajo. — Weinbergerjeva nova opera »Ljubljani glas« zajema snov iz bosanskega folklorja in bo tudi glasba prirojena po orijentalno. — Generalni direktor milanske »Skale«, Ing. Scandiani, ki je nedavno umrl, je dobil za naslednika senatorja Borlettija.

Glas o krizi literature. »Hrvatska straža« v Zagrebu je v nedeljo objavila članek o krizi naše književnosti, ki ga je napisal Josip Zidarić in ki je zanimiv kot izpoved enega dela hrvatske kulturne javnosti. Na preprost način toži pisec: »Zelo verjetno je, da želi večina čitateljev najti v knjigi »glavnega junaka«, na

katerega mestu bi želel biti čitatelj sam. Kontaristke, ki čitajo romane »Zabavne biblioteke«, se živijo v osebe, o katerih čitajo. Tako dela tudi srednješolska mladina in odrasli. Publika hoče, da književnost služi njenemu življenju. Čitatelj išče med osebami romana ljudi, ki odgovarjajo njegovemu duševnemu razpoloženju. Človeška narava zahteva že sama iz sebe, da naj bodo plemeniti značaji na koncu poplačani, hudobni pa kaznovani. Tudi sama telesna smrt je lahko strašna, toda človekova duša je »naturaliter christiana«. Človek bi rad dobil prepričanje, da je plemeniti značaj vendarle zmagovalac, pa čeprav šele po smrti.

Connan Doyle. Dne 7. julija je v starosti 71 let umrl Arthur Connan Doyle. Če bo njegovo ime ostalo zapisano v literarni zgodovini, se bo to zgodilo pač zaradi popularne figure detektiva Sherlocka Holmesa, ki jo je ustvaril in s katero je postal eden najbolj priljubljenih pisateljev sveta. Sherlock Holmes je vsem modernim kriminalnim pisateljem za vzor, toda nobeden izmed slednikov ni Doylea dosegel v logični jasnosti dokazovanja in svojevrsni učinkovitosti sredstev. Za njegov najboljši roman velja »Baskervillski pes«. Zadnji čas se je bavil samo z vprašanji špiritizma in je tudi svoje imetje zapustil špiritističnemu klubu.

Wolfa Luckmanna so našli mrtvega

Ljubljana, 16. julija.

Opoldne smo prejeli iz Mojstrane telefonsko vest, da je rešilna ekspedicija, ki je iskala pogrešanega Wolfa Luckmanna, našla njegovo truplo v Dovškem Križu.

Kakor smo že poročali, je karlograf na univerzi Wolf Luckmann odšel v planine v Triglavsko pogorje 28. junija. Prispel je ta dan v Vrata z namenom, da prebije nekaj dni v gorah in fotografira tudi okolico Dovškega Križa in Rokava. Zadnjič so ga videli na Vidov dan pri lovski koči v Vratih, od koder je krenil v grapo na Jezera. Ker se do srede 2. julija ni vrnil, kakor je obljubil, so organizirali rešilno ekspedicijo v slutnji, da se je Wolfu primerila večja nesreča. Ekspedicijo so tvorili jenski školaši Jože Čop, Albin Čop, Matjež Frelih, Aleksander Bitenc, Pavlin iz Radovljice, Miha Počočnik in brata pogrešanega Karel in Pavel Luckmann.

Rešilna ekspedicija ni vedela drugega, kakor da je Luckmann odšel v gore med Križem in Škratlico, kar je zelo otežilo reševalno akcijo. Ekspedicija se je delila v tri skupine in preiskala ves Dovški Križ, toda pogrešanca ni našla. Drugi dan je preiskavala nižje lege pod Pečmi, Rokavu, Kališču in Brinovi glavi do Peričnika. Pavel Luckmann je tedaj našel skalnato volnino, v kateri so bili shranjeni pogrešančevi turistični predmeti. Iz tega so sklepali, da je Wolf Luckmann tu prenočeval. Vse je kazalo, da se je Luckmann v nedeljo 29. junija ali v ponedeljek ponesrečil. Izključeno je bilo namreč, da bi bil bašel na italijansko stran.

Reševalna ekspedicija je preiskala vno-

vič vso okolico do Dovškega Križa, a se je naposled po brezuspešnem iskanju vrnila v Aljažev dom. Pretekli torek 8. t. m. je sedemčlanska ekspedicija natančno preiskala Kališče, toda zaman. Slabo vreme je ekspedicijo prisililo, da se je vrnila v dolino. V petek 11. t. m. so pogumni reševalci zopet naskočili Triglavsko pogorje, toda tudi sedaj niso mogli najti trupla.

V nedeljo se je ekspedicija vrnila na Jensec in naznanila, da o Luckmannu ni ne duha ne sluha. Reševalna dela je oviralo izredno slabo vreme, ker je ponekod zapadel nov 1 m debel sneg.

Včeraj se je ekspedicija odpravila znova v smeri proti Dovškemu Križu, edinega količka, ki ga še niso natančno preiskali zaradi vremenskih neprilik in nevarnega terena. Topot se je ekspedicija vrnila z žalostno novico, da je našla pogrešanega Wolfa Luckmanna mrtvega na snežišču v Dovškem Križu. Wolf Luckmann je imel zlomljen filnik. Po vseh okoliščinah sodeč je strmoglavil s stene nad snežiščem in obležal takoj mrtel na snežišču.

Ponesrečeni Wolf Luckmann je bil navdušen planinec, toda neizvežban za težke plezalne ture. Tudi na Dovški Križ je odšel z namenom, da bi fotografiral okolico, opremljen z malo okovanimi čevlji brez plezalok. Videl je krasote naših planin in sklenil, da jih ujame na fotografsko ploščo — pri tem pa ni pomislil na nevarnosti, ki mu prete v gorah. Šel je s svojo kamerom za planinsko lepoto kakor lovec za Zlatozgodom in dal svoje mlado nadpolno življenje za svoj poklic in za vzvišene cilje svoje plemenite narave.

lože podrobni načrti in proračun za letošnji regulacijski program za Ljubljano. Ti načrti, ki so že izdelani, bodo v kratkem potrjeni. Mesece avgusta, kot je pričakovati, bodo že razpisana prva dela za regulacijo Ljubljane. Urediti se imajo v prvi vrsti prostor ob frančiškanskem mostu, nabrežje na Bregu in šentjakobsko nabrežje, dalje se znova zgradi zatvornica na starem mestu na Prulah. Regulirati se mora tudi izliv Gradaščice in Malega grabna v Ljubljano.

Načrti za carinarnico, za carinsko skladišče, za glavni oddelke finančne, straže in za druge objekte so v podrobnostih že odobreni. Odobrena še niso betonska dela. Mestna občina bo predložila alternativni načrt za tlakovanje cest, ki bodo vodile od carinarnice. V kratkem bodo vsa dela za carinarnico razpisana. Ako bo lepa pozna jesen, je mogoče, da bo glavno poslopje carinarnice tedaj že pod streho. Gradbeni in drugi stroški za carinarnico so proračunani na 25.000.000 Din. Del teh stroškov se bo kril iz kaldrminskega fonda 8.600.000 Din, a ostanek stroškov 16.400.000 Din s posojilom pri Državni hipotekarni banki, ki se bo vračalo v 25 letih.

Svet za carinsko poslopje je že od lastnikov kupljen. Površina tega sveta znaša 27.625 m² v skupni vrednosti 1.168.766 Din.

Iz sodne dvorane

Ljubljana, 16. julija.

Ustavljena preiskava

Kazenska preiskava proti 28letnemu posestniku sinu Janezu Slapničarju je ustavljena, ker so sodni psihijatri izrekli, da Janez Slapničar duševno ni normalen. V kratkem bo formalno razpisana razprava, na kateri bo deželno sodišče sklepalo, ali se izroči Janez Slapničar v kak očevalni zavod. Kot je znano, se je dne 17. aprila odigrala v Kresniških poljanah ne daleč od postaje Jevnica razburljiva vaška

tu živati mir; pridi po zimi, ko toplo sije in greje gorko zimsko sonce; pridi jeseni, ko je celo Ptujsko polje potopljeno v velikansko morje megel in oblakov, pa te v tvoji pobožnosti, v tvojem miru nihče ne bo motil.

Učitelj sv. Henrika, sv. Boltenk, je moral biti zelo mil in drag visokim gospodom v našem srednjem veku. Spravili so ga pod varno streho na vzhodnem in zapadnem koncu našega Pohorja, nad Radvanjem s sijajnim in obsežnim razgledom na Maribor, Kozjak, Slov. gorice in Dravsko dolino; pa tudi pod Veliko Kopo je dobil primerno zavetišče in svetišče. Pri mariborskem ali radvanjskem Boltenku stoji le še stolp z razgledno verando; toda v nekdanji cerkvi imajo hleve in pravljice o hudobcih, ki so se tu trgali za človeške duše, se sedaj uresničujejo.

Sv. Boltenk pod Veliko Kopo pa je idila za vse. Kdor je še ni videl, pa si jo hoče vsaj nekoliko predstaviti, naj si nabavi krasno sliko, ki kaže cerkev z žegnanim. Tako krasnih in mikavnih gorskih selišč se ne najde kmalu kje. Mimo dveh lesenih hišic te privede gorska pot skozi duhtečo jelovino k mični cerkvi, ki te vabi, da se ustaviš in občuduješ krasni svet, ki se proti severu odpira s Kozjaka z Marenbergom, Poplo, Pankracijem in Sv. Duhom na Ostrém vrhu.

Sv. Boltenk ima zapadno od Ribnice, v koje cerkvi časte zlasti Rožnvenko nedeljo, dva

drama. Med Slapničarjevo materjo in njenim sosedom Godcem je trajalo veliko sovraštvo. Vedno so se pravdali in preganjali po sodnih. Janez Slapničar pa je omenjenega dne prijel za karabinko ter začel streljati na Godčeve. Težko je ranil hčerko Ivanko in očeta. Slapničar se je nato nekaj časa potikal po gozdovih.

Tragedija v Prečni ulici

Preiskava proti magistratnemu slugi Jontesu, ki je ustrelil svojo ženo in hčerko, se nadaljuje.

Razprave pred velikim senatom

Senat petorice ali kratko veliki senat, ki je letos, odkar je stopil v veljavo novi kazenski postopek, razpravljal še le dvakrat, bo imel v jeseni več zanimivih in tudi senzacionalnih razprav. Na dnevni red pridejo razni težki ropi in drugi zločini, spadajoči pod kompetenco velikega senata. Pred ta senat pride v prvi vrsti okoli 15 članov broječa roparska tolpa, ki je lani ropala in kradla po raznih krajih Dravske banovine. Roparji, ki so uporabljali prave čarugarske metode pri svojem zločinskem poslu, so bili naposled prijeti v okolici Ptujja. Na vesti imajo okoli 20 večjih ropov, med drugim tudi vlom pri Dolgem mostu na Viču. Roparji so naropali raznega blaga in drugih stvari v približni vrednosti 200.000 Din.

Ljutomer

Otvoritev gasilskega doma. Dne 10. avgusta bo blagoslovljen in otvorjen naš gasilski dom. Slavnost se bo vršila zelo svečano. Pokroviteljstvo slavnosti je prevzel ban Dravske banovine g. inž. Dušan Sernek, blagoslovitev pa izvrši mariborski knezofod dr. Karlin osebno. Spored slavnosti se začne že v soboto dne 9. avgusta.

Dirigent mariborske operete g. Alojz Herzog se mudi na počitnicah doma v Ljutomeru.

Dežja ni konec. Po mesecih suše, katera je napravila precej škode, smo dobili prav mokro vreme. Dežuje skoro vsak dan, temperatura je zelo padla.

Ormož

Vreme. Po dnevi oblačnega vremena in dežja je postalo naravnost mraz. Dež pa dosedaj kljub temu ni toliko namočil, da bi tudi rast krompirja pospešil, ki v splošnem zelo slabo kaže.

V ponedeljek so potegnili iz Drave moškega utopljenca, v katerem je oskrbnik Borlske graščine spoznal njihovega hlapca, ki je pred dnevi pri kopanju v Dravi ob Borlskem mostu utonil.

Sevnica

V nedeljo 13. julija je gostovalo v Sevnici nogometno moštvo S. K. Javornik iz Rakeka, ki je odigralo prijateljsko nogometno tekmo z domačim S. K. Savo. Domači so dosegli zmago nad gosti z 3 : 2. Žal, da je bilo publike zaradi slabega vremena zelo malo. Sodnik sodil dobro.

V nedeljo 13. julija je priredilo Prostovoljno gasilno društvo veliko veselico v Sokolskem domu. Žal, da je slabo vreme zelo oviralo razvoj veselice. Pri tej priliki moramo pohvalno omeniti požrtvovalnost naših dam, ki so v svojih paviljonih, kljub slabemu vremenu, vzdržale do konca in s tem največ pripomogle, da je gmetni uspeh vsaj deloma odgovarjal trudu, ki ga je imelo društvo, da ugodni vsem posetnikom. Dobra kapljica in pa domača gasilska godba pod taktirko g. Kladnika sta pa storila ostalo, da so se gostje v veselem razpoloženju ob koncu poslovili.

Višnja Gora

Višnja gora je dobila nov vodovod, prejšnji stari vodnjak s ponosnim Valvazorjem na vrhu sedaj sameva brez vode in opazuje razvoj in napredek Višnjanskega mesta. Novi vodovod ima rezervoar, ki drži 60.000 litrov vode in je napeljan po vsem mestu ter ima 7 izlivov. Nov vodovod je zgradil g. Peček. V hribih je že v vsaki vaši primanjkovala vode, sedaj je pa vode in dežja zopet dovolj. Pričakujemo dobre jeseni, če ne bo kakke nevihte s točo, ki bi nam ne uničila še to, kar je ostalo.

Nova obrt v Višnji gori. Gosp. Jernej Peček, lesni trgovec v Starem trgu, je začel novo obrt, izdelovanje cementnih izdelkov. Izdeluje nagrobne spomenike itd. Želimo mlademu podjetju vso srečo!

bližnja sosed, sv. Antona in sv. Primoža; poslednji je imel nekoč, ne daleč od prijatelja sv. Tomaža, komaj pol ure hoda pod sv. Arahom, tudi svoj oltar. Pa to je bilo. Sedaj samo še kup kamenja razodeva nekdanj posvečeno mesto ob pohorski poti, po kateri so stari Rimljani prevažali težke granitne kvadre za gradnjo svojih svetišč v Petoviji in Celeji, pa tudi za svoje nagrobne spomenike, ki so se tu pa tam ohranili do današnjega dne, pozni znaki pijetete nekdanjih rimskih prebivalcev.

Take spomenike najdeš vsepovsod pri cerkvah, zlasti na južnem pobočju pohorskem. Ob vhodu v cerkev na Tinju je vzidana Afrodit, boginja lepote in rodovitnosti, doma iz Male Azije; ne stojič kakor Venera z grškega otoka Mela, temveč vodoravno, da se moraš čuditi, kako so ji mogli dati ta položaj. Zaljubljena vase leži na divanu, drži zrcalo v roki in se v njem ogleduje kakor kaka moderna dama. Svoj vis-a-vis ima pri cerkvi sv. Martina na Pohorju. Je to traški pesnik Orfej, ki na svojo plunko tako lepo, tako genljivo igra, da sede vse divje zveri, levi, tigri in pantri in še druge pošastne prikazni popolnoma mirno okoli nje-ga in ga zamaknjeno poslušajo.

Tako svežega zraka, tako prijetnega vetra, tako duhtečih senožeti, tako melodijoznega pritrkavanja ob sobotah in praznikih ni zlahka kje najti, kot je vse to v izobilju pripravljeno vsikdar za vsakega tu na Šmartnem.

Irbovlje

Odhod prve skupine rudarjev v Francijo. Včeraj je odšel iz tukajšnjega revirja prvi transport rudarjev v Francijo. Izseljevanje organizira francosko društvo za emigracijo v Zagreb, kamor so izseljenci danes odpovali, da podpisajo pogodbe in opravijo ostale formalitete, ki so potrebne za izselitev. — V smislu pogodbe znaša zaslužek I. kategorije 30 frankov, II. kategorije 27—30 frankov in III. kategorije 25—27 frankov dnevno. Stanovanje se dobi mesečno za 10 do 20 frankov, hrana pa stane 10 do 12 frankov dnevno. Izseljenec se mora obvezati, da bo delal pri dotičnem rudniku eno leto. Družba mu kreditira vožnjo in hrano iz Zagreba do rudnika, v katerem bo zaposlen ter mu potem ta kredit od mezde odtigne. Ako tekom enega leta zadovoljivega službovanja izpolni vse pogoje, navedene v pogodbi, mu podjetje od mezde odtigne zneske povrne. Poleg rednega potnega lista in drugih potrebnih dokumentov mora imeti izseljenec še 6 fotografij. Zeleti bi bilo, da bi bili ti izseljenci deležni ugodnosti konvencije, ki se namerava v kratkem skleniti med našo državo in Francijo, po kateri bi se službena leta, ki so jih dosegli v naših rudnikih, štela v penzijsko dobo tudi v francoskih rudnikih. Upamo, da se bo ta prepotrebna konvencija, ki jo je predlagala naša Delavska zbornica, med obema prijateljskima državama v najkrajšem času sklenila.

Občinska seja. V soboto 19. julija ob 15. uri se bo vršila v občinski posvetovalnici javna seja občinskega sveta. Na dnevnem redu je poročilo o sklepih zadnje seje starešinstva in finančnega odbora, poročilo o sklepih seje upravnega odbora, pretes prošnji raznih društev in zasebnikov in končno razprava o presnovi okrajnih hranilnic v smislu odloka banske uprave.

Vlom. V trgovino Ane Krevelj v Gaberskem so neznan storilec v noči od 14. na 15. t. m. vlomili ter odnesli razen denarja v znesku okoli 200 dinarjev še raznega blaga v skupni vrednosti okoli 2000 dinarjev.

Pod črto

Strah pred tuji

Menda ga ni naroda na svetu, kjer stariši ne bi svojih otrok strašili. Tudi pri nas nismo glede strašenja nič na boljšem. O teh strašilih misli lahko vsak, kar hoče, jaz za svojo osebo pa povem le to, da imam strašila za nekaj od sile nespametnega. To pa ne morebiti zaradi vere ali kaj podobnega, ampak zaradi strahovite hinavščine, ki jo rode strašila v otroških dušicah in ki ostanejo otrokom tudi še tedaj, ko postanejo že veliki otroci in tudi veliki klovni.

Pri nas dostikrat beremo ali slišimo kakšno opazko, da ne smemo nič zabavljati čez naše razmere, da ne smemo nič kritizirati, da ne smemo pijančevati, preklinjati, ali razsajati, češ, kaj bodo pa tuji rekli, če bodo videli, kakšni smo. Oj, ti ljuba naša dolina šentflorjanska! Na to dolino se namreč vselej spomnim, kadar berem ali slišim take besede.

Jaz vem, da je preklinjanje, pijančevanje in razsajanje nekaj nedostojnega in zato teh lepih čednosti ne branim in ne zagovarjam. Toda kaj se pravi to: Ne smeš preklinjati itd., ker te utegne slišati tujec, ki bo potem daleč okoli po svetu raznašal slavo naše posurovelosti? Ali se to ne pravi z drugimi besedami: Kolni, kolikor hočeš — razgrajaj, kolikor hočeš, — obnašaj se nedostojno, kjer in kolikor se hočeš, ampak pazi, da te nihče ne zaloti, posebno tisto tujsko strašilo ne? Ali ni to morala doline šentflorjanske?

Nisem sovražnik ali nasprotnik tujcev, zlasti če so to dobri in pošteni ljudje, in prav in v redu je, če človek človeka spoštuje. Mislim pa, da nikomer ne škoduje, če spoštuje nekoliko tudi samega sebe. Ne strah in respekt pred »tujci« in podobnimi strašili naj bo tista ovira, da ne kolnemo itd., ampak respekt pred nami samimi in spoštovanje lastnega človeškega dostojanstva.

Dokler pa bomo »dostojni« le takrat, kadar čutimo, da nas neko opazuje, bomo ostali nepopoljšljivi hinavci iz šentflorjanske doline.

Pokrajinska skupščina UJU v Novem mestu

Letošnja jubilejna skupščina našega učitelstva se bo vršila, kakor smo že poročali, v dolenski metropoli, v mirnem, lepem in gostoljubnem Novem mestu. Skupščina bo hkratu proslavila 10-letnico preosnove učiteljske stanovske organizacije. Skupščine se bo udeležilo 150 delegatov za 33 učiteljska društva iz cele Dravske banovine; dalje nad 1000 učiteljev in učiteljic. Aranžma je prevzelo novomeško učiteljsko društvo z agilnim g. V. Pirnatom na čelu. Kot je razvidno iz programa, se bodo na skupščini razpravljale stanovitve za deveto organizacijskega, materialnega, pedagoškega in splošno kulturnega značaja, dalje o delu učitelstva v šoli in izven nje na polju splošne narodne prosvete.

Skupščina bo zborovala v pravkar dovršeni moderni stavbi nove osnovne šole, ki skoraj nima vrstnice v Dravski banovini. Novemu mestu je ta šola v pravi ponos in v čast.

Ob priliki skupščine bo priredil pevski zbor UJU 19. t. m. ob 20-30 v čast delegatom in udeležencem velik koncert z izbranim sporedom pod vodstvom prof. Srečka Kumarija. Na sporedu so sledeči jugoslovanski skladatelji: Emil Adamič, Marij Kogoj, Matej Hubad, Josip Stoler-Slavenski, Anton Lajovic, Stevo Mokranjac in Boris Papandopulo. Vstopnice za koncert so v predprodaji pri predsedniku novomeškega učiteljskega društva g. Viktorju Pirnatu.

Regulacija Ljubljane in gradnja carinarnice

Kakor smo že včeraj javili, je te dni ljubljanski podžupan gosp. prof. Evgen Jarc interveniral pri merodajnih ministrstvih v dveh važnih komunalnih zadevah, in sicer v zadevi regulacije Ljubljane in drugi v zadevi gradnje carinarnice. Njegova intervencija je imela uspeh.

Gradbeno ministrstvo zahteva, da se mu pred-

Pri pohorskih cerkvah

Naše zeleno Pohorje je v resnici eno samo svetišče, en sam božji hram, pa naj se popotnik spreha v tajinstveni senci starega smrekovja in bukovja, naj vriska po preglednih, solnčno-svetlih visokih planjavah in goljavah ali pa naj se vzpenja kvišku k zraku brez prahu in dima, k solnce in nebu po globoko razjedenih in razdrapanih globačah, po sivih, smrtonovarnih, strmih granitnih skalah ali ob mladeniško predrznih, žumnih gorskih potokih.

Ni samo starodavna in zato častitljiva veličastna cerkev sv. Areha pri Ruški koči. Od tod je prav za prav že davno izginila prava pobožnost; cerkev pač stoji; v njej so postavljeni svetniki in svetnice; sv. Henrik sam je z mečem v roki, vklesan v veliko, vodoravno sredi cerkve postavljeno kamenito ploščo; zvonovi zvono in ob določenih dneh je vsako leto tu dosti, včasih celo preveč romarjev in romaric. Toda tisti duh, ki je tu 1200 m visoko sv. Arehu na čast postavil — ta mogočni hram ob meji med Šmartinsko in Ruško župnijo, kakor doli v Slov. goricah njegovi ženi Kunigundi pri Šenkungoti — ta duh se je poizgubil, kakor so izumrli možje, ki so s svojimi žuljavimi rokami tod kopali, zidali in gradili kot sužnji srednjeveških cerkvenih in posvetnih nemških mogotcev.

Na Arehovo nedeljo ne smeš semkaj, če hočeš

Lepe so ceste, pota in steze, ki vodijo od sv. Martina na Pohorju popotnika še dalje na vse strani. Malo bolj spodaj se razprostirajo vinogradi z znano žlahtno trto; tu gori pa ne; sv. Vrhan zato tu nima svojega hrama. Toda zloglasna šmarnica raste tudi tam doli nekje pod Tinjem. Naravno, da so tam tudi sv. Urhu ali Ulriku, kakor pravi ljudstvo, postavili dostojen hram. Starodavna lipa z mnogimi vršički, pod katero naši pohorski seljaki vsako leto 4. julija molijo, prepevajo in se veselijo lepega poletja, stoji pred cerkvijo, obdano vsenaokrog z gozdom, na prostorni planici in te vabi, da se odpočiješ.

Tinjski župnik bi moral vsako leto na praznik sv. Treh kraljev brati sv. mašo v neki drugi podružnici; skoro 1300 m je visoka; sredi zime pa je tam vse zasneženo. Zato so cerkveni shod pri znameniti cerkvi sv. Treh kraljev pod Velikim Vrhom ali župnikom preložili na prijetnejše poletje in na veselo jesen. Veselo je tedaj gledati, na šentlovrnečvo in na Malo gospojnico, vrvenje pohorskega ljudstva. »Trjančenec je malokje tako ubrano in pristno kot tu. Toda, če se hočeš poglabiti v svojo pobožnost, v svojo molitev, pridi semkaj, s Smolnica ali z Ruške koče, kadar vlada v tem božjem hramu in okoli njega mir božji.

In našel ga boš, ako ga že nisi prinesel s seboj.

Opravila za Vas
najtežji posel
v gospodinjstvu!

Schichtov Radion
pere sam, varuje perilo!

Dnevne vesti

— Plemenit dar našega kralja. Dijaški dom »Prosvete« v Tuzli praznuje letos 10-letnico svojega plodnega dela. Ob tej priliki je Nj. Vel. kralj nakazal domu dar 10.000 Din. Uprava doma se je telefonično zahvalila plemenitemu darovalcu.

— Nj. V. kraljica v Sarajevu in v Ilidži. V torek dopoldne je prispela kraljica Marija nepričakovano v Sarajevo v spremstvu odgojiteljice kraljeviča Tomislava in adjutanta podpolkovnika Pogačnika. V Sarajevu je nakupila v neki trgovini razne malenkosti. Trgovci je zvedeli, kako visokemu gostu je postregel, šele ko je kraljica že odšla. Kraljica je posetila še Carjevo džamijo, srbsko pravoslavno cerkev in katoliško stolnico. Po poldnevu je obiskala z avtom, katerega je sama šofirala, Ilidže ter kosila na verandi hotela »Hercegovina«. Zelo se je zanimala za napredek kopališča.

— Zunanji minister dr. Marinković na Bledu. Na Bled je včeraj dopoldne prispel na večdnevni oddih minister zunanjih zadev dr. Voja Marinković s soprogo. Z jutranjim brzovlakom se je pripeljal do Lese, od tam pa z avtomobilom na Bled.

— Minister prosvete g. Božo Maksimović v učiteljski ferijalni koloniji v Velaluki. Preteklo nedeljo so bile velike slavnosti v mestu Blato na otoku Korčula, in sicer blagoslovitev temeljnega kamna za »Sokolski dom« in novo osnovno šolo, katerim je prisostvoval tudi minister prosvete g. Božo Maksimović. Pri slavnosti je bil zastopan tudi Učit. Fer. Savez (»UFS«) po gl. pov. g. Slavko Mrovič, šef učit. fer. kolonije, ki je v izbranih besedah izročil znesek 500 dinarjev za »Sokolski dom« in novo šolo, ki ga je nabralo jugoslovansko fer. učiteljstvo, ki letuje v svoji koloniji v Velaluki, kar je bilo z velikim navdušenjem sprejeto. Po banketu se je g. minister prosvete odpravil s svojim spremstvom v 6 km oddaljeno mesto Velaluko in si na željo UFS ogledal učiteljsko ferijalno kolonijo in se je izrazil o ureditvi spalnic, jedilnic vrlo lepo. Pri sprejemu je sodelovala tudi sokolska muzika. Pred odhodom se je g. minister fotografiral s celokupno učiteljsko kolonijo.

— Ruska kapelica pod Vršičem. V nedeljo 20. t. m. priredi Ruska Matica romanje svojih članov k ruski kapelici pod Vršičem. Odhod iz Ljubljane gl. kol. s turističkim vlakom ob 5.28, prihod v Kranjsko goro ob 8.44. Ob 12. uri se bo v kapelici vršil parastos za duše ruskih vojni ujetnikov, katerih številni grobovi so raztreseni po tem lepem kraju Slovenije. Ruska Matica vabi k prijazni udeležbi na tem romanju vse svoje prijatelje.

— Pravkar je izšel v založbi tiskarne »Merkur« v Ljubljani kot ponatisk iz Službenega lista »Zakon o pobijanju nelegalne konkurence«. Cena izvodu Din 6.— ter se naroča v tiskarni »Merkur« v Ljubljani, dobi se pa tudi v vseh knjigarnah.

— Kmetijski praznik na Krškem polju. Kakor smo že včeraj poročali, se bo 20. t. m. na zgodovinskem polju vršil velik kmetijski praznik. Na programu so tudi kolesarske dirke, ki se bodo vršile po končani konjski dirki ob 16. uri na dirkališču v Zadovniku. Spored dirke je naslednji: 1.) za prvenstvene kolesarje je daljava 2.700 m, 2.) za rednje daljava 1800 m, 3.) za ostale 900 m in naposled je še polževa dirka. Za dirko je med kmetijskimi fanti veliko zanimanje. Prijavljenih je že več dirkačev. Kolesarska dirka bo le za srez Krško in Brežice. Prijave je treba poslati najkasneje do 19. t. m. do 12. ure g. Pavlu Obidu, urarju v Krškem. Prijavnina je 10 Din. Po končanih dirkah bo na veseličnem prostoru velika kmetijska veselica s plesom, petjem in prosto zabavo. Vstopnina na razstavo konj, veselični prostor in za obe dirke znaša za stojšče 5 Din, za sedež 10 Din. Na dirkališče bo vozil avtobus po 5 Din za osebo.

— Premestitve v železniški službi. Premestitve so po službeni potrebi, uradnik I. kategorije, 7. skupine: inž. Roglič Stanislav, tehnični uradnik, strojno odeljenje direkcije Ljubljana v žel. delavnico Sarajevo, 9. skupine: Emer Gjuro, tehnični uradnik, kurilnica Ljubljana II. gor. kol. v delavnico Maribor; uradnik II. kategorije, 4. skupine: Božič Josip, prometnik, Zidani most na Bled-jezero; 5. skup.: Bajec Al., Zidani most v Novo mesto; uradnik III. kategorije, 2. skupine: Kalan Rudolf, skladiščnik, Ljubljana glav. kol. na Pragersko; 3. skupine: Rebolj Ivan, prometnik, St. Peter v Sav. dol. v Rogaško Slatino; Carman Adolf, prometnik, Velenje v St. Peter v Sav. dol.; Fatur Franc, prometnik, Videm-Krško v Rajhenburg; Hartman Maks,

prometnik, Prevalje v Ozalj; Hrvacki Franc, prometnik, Velika Loka v Zagorje; Baucher Peter, prometnik, Dobrava-Vintgar v Veliko Loko; Novak Rudolf, prometnik, Prevalje v Bistrico-Boh. jezero; Zornik Herman, komercialni uradnik, Bistrica-Boh. jezero v Trbovlje; 4. skupine: Skalar Josip, nadzornik proge, progovna sekcija Zidani most k progovni sekciji Ljubljana glav. proga; Benini Karel, prometnik, Kraljevec-Prelog v Čakovec; Kulčar Janez, prometnik, Čakovec v Kraljevec-Prelog; na lastno prošnjo: uradnik I. kategorije, 9. skupine: Bujas Franjo, tehnični uradnik, strojno odeljenje direkcije v ekonomsko odeljenje generalne direkcije v Beograd; uradniki II. kategorije, 3. skupine: Brandner Franc, prometnik, Senvica za šefa postaje Rogaška Slatina; 4. skupine: Ranzinger Martin, prometnik, Trbovlje v Zagorje; Soršak Vladimir, prometnik, Bistrica-Boh. jezero v Prevalje; Ceglar Ivan, prometnik, Hrastnik v Zidani most; Strašek Josip, prometnik, Novo mesto v Zidani most; 5. skupine: Mlakar Ljudevit, tehnični uradnik, delavnica Maribor v kurilnico Ljubljana II. gor. kol.; Bračko Franc, prometnik, Zagorje v Litijsko; uradnik III. kategorije, 3. skupine: Kompare Alojzij, nadzornik proge, Grosuplje, progovne sekcije Ljubljana gor. kol. proga v Ljubljano dol. kol. iste progovne sekcije.

— Borba proti legarju. Kakor smo že poročali, se je v vasi Lašacih v banjaški srezu pojavil trebušni legar. Strokovnjaki so ugotovili, da je bil okužen vodnjak, iz katerega so vaščani pili vodo. Vodo so razkužili, seljake pa cepili proti nevarni bolezni ter jim priporočili, naj pije samo kuhano vodo. Vaščanom je omejeno tudi svobodno kretanje, da ne bi morebiti zanesli bolezni še v okolico.

— Nova papirnica v Čaku. Te dni so začeli s poskusnim obratom v novi papirnici, ki jo je zgradilo podjetje Pantić in drug v Čaku. Papirnica je najmoderneje urejena in ima stroje za izdelavo najboljšega papirja. Dnevno proizvaža lahko do 10.000 kg papirja. V tovarni bo zaposlenih v početku 150 delavcev. Čaček postaja s tem industrijski kraj, kar bo zanj in za širše okolico velik gospodarski pomena. Tovarno bodo začetkom prihodnjega meseca svečano otvorili.

— Redek jubilej na zagrebški univerzi. Danes je poteklo 50 let, odkar je bil na filozofski fakulteti hrvatskega vseučilišča promoviran za doktorja filozofije odlični hrvatski učenjak in kulturni delavec dr. Djuro Arnold. On je bil prvi, ki je dosegel to čast na fakulteti, kar je obenem torej jubilej fakultete same. Dr. Arnold si je pridobil velike zasluge za našo narodno kulturo kot profesor filozofije in pedagogike in s svojim praktičnim pedagoškim delovanjem. Po njegovi želji bodo proslavili jubilej skromno; na stanovanju mu bodo izročili svečano jubilejno diplomo. Odpade zato javna proslava na univerzi.

— Prvi doktor muslimanskega verskega prava v Jugoslaviji. V Alžiru na univerzi za šerjatsko pravo je pretekli mesec doktoriral dr. Mehmed Begović, Srb, muslimanske vere iz Hercegovine. S tem je postal prvi doktor šerjatskega prava v naši državi. Studiral je kot stipendist naše države v Alžiru 3 leta. Njegova teza o evoluciji islamskega prava je tiskana v francoščini.

— Nove tramvajske cene v Zagrebu. Danes stopi v veljavo nov cenik za vožnje s tramvajem v Zagrebu. Po izjavi direktorja zagrebške cestne železnice se je oziralo največ na široke sloje, ki se jutraj vozijo daleč na delo. Za te so cene za polovico nižje kakor doslej. Ugodne so cene tudi za delavstvo in kmete, ki pridejo jutraj v mesto in se zvečer vrnejo iz mesta domov. Ugodnost teh vrst vožnih listkov bo dobrodošla tudi uradništvu. Železniško mrežo so razdelili v štiri cone, za katere veljajo listki za 30 voženj. Za one, ki se vozijo večkrat v določeni coni, bodo tudi te nove cene ugodnejše kakor stare. Z uvedbo novega cenika se je nudila torej Zagrebčanom znatna olajšava.

— Zahvala beograjski občini. Zupan beograjske občine g. Milan Nešić je prejel pismeno zahvalo od županov ljubljanske, banjaške in cetinjske mestne občine za pristen sprejem za časa vsesokolskega izleta v Beogradu.

— Vreme. V torek je v Dravski banovini povsod deževalo. Dežja je padlo v Ljubljani 30,2 mm, v Mariboru 13 mm. Tudi po ostalih pokrajinah države je v torek znatno deževalo. Včeraj se je zjasnilo, bilo pa je ponekod še precej oblačno. Oblačnost je v Ljubljani znašala 10, v Mariboru 0. Relativna vlaga je bila v Ljubljani

93%, v Mariboru 85%, drugod v državi od 65% do 80%. Barometer je včeraj ob 7. uri kazal: Ljubljana 760,7, Maribor 758,9, Zagreb 760, Beograd 758,5, Sarajevo 759,8, Split 759,5, Vis 759,3 in Rab 759,3. Termometer je včeraj ob 7. uri kazal: Ljubljana 15, Maribor 14, Zagreb 15, Beograd 17, Sarajevo 14, Split 18, Rab 18 in Vis 16. V Ljubljani je bila včeraj najvišja temperatura 21,4, najnižja 12 C.

Ljubljana

■ Prosta stanovanja za gasilski kongres. Ker je po dosedanjih dispozicijah pričakovati, da bo udeležba na vseslovanskem gasilskem kongresu izredno velika, si je stanovanjski odsek kongresnega odbora JGZ nadel nalogo, da preskrbi vsem udeležencem, v prvi vrsti pa delegatom bodisi iz naše države, kakor tudi iz inozemstva, kolikor mogoče udobna stanovanja. Ljubljana se je ob podobnih prilikah še vedno izkazala s svojo prav slovansko gostoljubnostjo in požrtvovalnostjo, tako pri sprejemih, kakor tudi pri nastanitvi tujih gostov. Ljubljana se je tudi vedno zavedala važnosti ustanove prostovoljnih gasilskih moč, ki so vsak hip pripravljene tvegati svoje življenje za dobrobit in spasio svojega bližnjega. Apeliramo zato na vse Ljubljančane, da nam pri tej veliki slovesnosti — ko bo celokupno naše gasilstvo prvič v Ljubljani v tako velikem obsegu manifestiralo za svojo vzvišeno bratsko idejo — pomagajo spraviti vse te naše številne goste pod streho. Vabimo vse meščane, da nam prijavijo vsako prosto sobo ali razpoložljivo postelj (tudi divan). Oddana prenočišča bodo nastanjenca plačali takoj pri prihodu na stanovanje. Tozadavne prijave je poslati, oziroma javiti v mestnem ekspeditu na magistratu (Mestni trg št. 27, III.) med običajnimi uradnimi urami od 8. do 14., kjer se dobe tudi potrebni formularji. — Stanovanjski odsek kongresnega odbora JGZ v Ljubljani.

■ Metliški sir na ljubljanskem trgu. Mlekar na Metliki je postavila na ljubljanski trg večjo množino sira svojega izdelka. Sir je prav okusen in zgoščen. Prodajajo ga po 24 Din kg. Veščaki, ki se prav dobro spoznajo na ljubljanski trg, kupujejo prav radi ta sir, ki ga potem posuše in ga njih gospodinjje uporabijo k raznim jedem mesto italijanskega parmezana.

■ Sadni trg. Včeraj je bil sadni trg srednji. Pripeljali so nekaj košar domaćih črešenj. Prodajali so jih po 3—5 Din kg. Sezona za črešnje gre proti koncu. Iz Bosne so pripeljali nekaj sliv, ki so se prodajale po 8 Din kg. Marelice na trgu tudi že malo. Na debelo so se prodajale po 8—9 Din, na drobno po 12 Din. Hruške so po 6 Din kg. Iz Banata so pripeljali večjo množino zelene paprike, ki so jo prodajali po 1 Din za komad. Malin in borovnic je bilo precej.

■ Inž. Gostiša zopet na naši univerzi. Iz Beograda poročajo, da je bil razrešen svoje dolžnosti kot generalni direktor rud inž. Gostiša; njegove posle je prevzel najstarejši uradnik ministrstva za šume in rude dr. Nikola Bjelančič. Gosp. inž. Gostiša bo zopet začel s predavanji na ljubljanski univerzi.

■ Stanje članov pri OUZD. Po statističnih podatkih je bilo junija stanje članstva pri OUZD naslednje: Članov 103.241 (70.832 moških in 32.382 žensk). Bolnikov je bilo 2556 (1455 moških in 1101 ženska). Celokupna dnevna zavarovana mezda je v juniju znašala 2.781.065/20 dinarjev.

■ Griža se pojavlja. S sanitetnim avtom Drž. higijsnega zavoda so v torek zvečer pripeljali iz Nemške vasi pri Trebnjem na Dolenjskem rodbino, mater Marijo Pivec in pet otrok, ki je obbolela na griži.

■ Avantura zamorca. Na meji pri Zireh so obmejne straže prijelo nekega mladega in krepkega zamorca, rodom iz Maroka. Radevolje jim je sledil, kamor so mu ukazali. Pripovedoval je, da je brez potnih dokumentov pobegnil iz Italije. Zamorec je 22letni šofer Sala Ali Fortunat, francoski državljani. Mesar in posestnik v Škofji Loki Ivo Ogorevc je vzel simpatičnega zamorca v svojo službo ter zaprosil pristojne oblasti za dovoljenje, da sme zamorec bivati v naši državi.

■ Aretacije. Od torka do včeraj popoldne je ljubljanska policija aretirala 7 oseb zaradi raznih deliktov, 2 razgrajata in pretepača, 2 vlomilca, 2 tajni prostitutki in enega postopača.

■ Policijski drbiž. Prijavljena je bila policijski upravi tatvina večje množine bakra v vrednosti 1200 Din, dalje vlom v barako z jestvinami, telesna poškodba, kršitev zglasevalnih predpisov, 2 prekršajni policijske ure, 4 kršitve navedbe o odpiranju in zapiranju trgovskih lokalov, 4 prekrški avtopredpisov in 9 prekrškov cestno-policijskega reda.

■ Promenadni koncert p...edi danes zvečer ob pol osmi uri v Zvezdi Nar. železničarsko glasbeno društvo sloga s sledečim sporedom 1.) Otvoritvena koračnica, 2.) Gounod: Romeo in Julija, uvertura; 3.) Mayer-Helmund: vrtna serenada; 4.) Tosca: Mi trije — pesem; 5.) Ipa-vic: Vabilo — pesem; 6.) Mendelsohn: Svät-bena koračnica; 7.) Jakl: Potovanje po kranjski deželi — potpuri; 8.) Dvořak: Slovanski ples šte. 15; 9.) Ključna koračnica. Kapelnik Svetel.

Maribor

m Imenovanji. Za vodnika II. voda dravskega orožniškega polka je bil imenovan pehotni poročnik gosp. Josip Sosič; za višjega davčnega kontrolorja pri tukajšnji davčni upravi pa gos-pod Ferdo Prelog iz Murske Sobote. Čestitamol!

m Smrti. Umrli so v Mariboru v zadnjih dne: Josip Huber, privatni uradnik, 28 let star; Ana Klamfar, zasebnica, 82 let; Marija Plib-ršek, posestnikova žena, 34 let; Ana Uršič, hči delavca, nekaj ur: Marija Obmann, železničarjeva žena, 62 let; Ana Hauše, zasebnica, 82 let; Antonija Polajnar, služkinja, 26 let; Zofija Pšeničnik, hči železničarja, 14 let; Frančiška Uloga, žena delovodje, 67 let; Marija Stiper, zasebnica, 47 let; Marija Janžekovič, železničarjeva žena, 47 let; Franc Mir, posestnik, 60 let; Franc Pisar, posestniški sin, 30 let; Barbara Solatnik, posestnica, 40 let; Marija Schenegger, žena sprevodnika, 63 let in Franc Kopic, cestni mojster, star 73 let.

m Inspekcija na mestnem policijskem komi-sarijatu. V sredo dopoldne je inspiciral okrožni inspektor g. dr. Schaubach tukajšnje urade mestne policije.

m Licitacija na glavni carinarnici. V soboto 19. t. m. se bo na tukajšnji glavni carinarnici vršila javna licitacija. Prodanih bo 700 kg papirja, 800 kg železnine in več drugega blaga in predmetov. Licitacija se začne ob 9. uri dop.

m Iz gledališča. V včerajšnji notici pod tem naslovom je tiskarski škrtat popolnoma izkvaril ime angažirane plesalke. Pravilno se mora glasi-ti: angažirana je bila gđc. Erna Kovačeva iz Celja kot prva plesalka in voditeljica baleta.

m Poroke. V zadnjem času so se v Mariboru proči sledeči pari: Ivo Zupanič, referent ban-ske uprave in gđc. Mila Turkova, uradnica; Rajko Kjaeta, poslovođa, in gđc. Ida Sokova, uradnica; Josip Macuh, privatni uradnik in gđc. Anica Nachtigalova, uradnica; Stanko Ze-rovac in gđc. Cirila Martinjakova; Anton Per-šuh in gđc. Alojzija Selčarjeva; Fran Obed in gđc. Terezija Žižkova ter Martin Vrabčič in gđc. Genovefa Filipičeva.

m Ne kopalec, uslužbenec. Celjsko nemško glasilo se vznemirja zaradi naše notice o nem-škutarjenju v kopališču na Mariborskem otoku. Tak komentiranje je popolnoma zgrešeno, ker nismo mislili kopalcev, katerim pač nihče noče predpisovati, kako naj govorijo, ampak usluž-benca mestne občine in restavracije. Dolžnost teh je, celo po policijski odredbi, da ogovarjajo goste najprej v državnem jeziku!

m Vrelo sadje. V zadnjih dneh prodajajo nekateri na tukajšnjem trgu docela nezrelo sadje. Na trg ga prinašajo samo, da ga kot prvi pridelek dražje prodajajo. Ker je tako sadje nezdravo, bi morala tržna oblast proti temu od-ločno nastopiti.

m Nov stanovalec pod mostom. Pod državni most se je v pondeljek priselil nov stanovanec Avgust Mlinarič s 6 člani svoje družine. Delo-žiran je bil, ker ni mogel plačati zvišane na-jemnine.

m Nežgoda pri delu. V torek popoldne je pri cirkularki v lesnem podjetju Domicelj na Ko-roški cesti zaposleni 20-letni Franc Jarčič iz Bresternece tako nesrečno manipuliral, da mu je žaga odrezala tri prste na levi roki. Prvo pomoč mu je nudila rešilna postaja, ki ga je nato z avtom odpeljala v bolnico.

m Iz kopališča. Pri čiščenju glavnega bazena pri kopališču na Mariborskem otoku je bilo najdenih na dnu več prstanov, uhanov, verižic in drugih predmetov. Lastniki jih dobe pri ko-pališčni blagajni.

m V Dravo je skočil včeraj jutraj boljše oblečen moški srednjih let, pa je kmalu spet prišel na površino in splaval k bregu.

m Ubegli deček. V torek zvečer je našla neka gospa na klopi v Strossmayerjevi ulici 14-letnega dečka, ki je izjavil, da ne ve kam bi. Odvedla ga je na policijo, kjer je izpovedal, da se piše Vincenc Kranjc, da je brez staršev in je pobegnil od svojega gospodarja Franca Gra-šiča v Rogozi. Oddan je bil v banski dečji dom.

m Iz policijske kronike. V torek ni bilo no-bene aretacije, prijave so bile 4 in poročila tudi samo 4.

Gelje

* Smrtna nesreča pri delu. V petek so pri posestniku Knezu v Marjagradcu pri Baškem mlatu. Pri tem je 17letnega posestnikovega sina Matevža gepelj s tako silo udaril po tre-buhu, da mu je pošlo črevo. Pripeljali so ga v celjsko bolnico, kjer je včeraj podlegel dob-ljeni poškodbi.

* Kolesar podrl žensko. Franc K. je v Zavod-ni tako divje in nerodno kolesaril, da je pre-vrgel neko žensko in jo hudo poškodoval. Ni se pa zmenil za na tleh ležečo žensko, temveč jo je na kolesu urno popihal. Ker so ga pa drugi spoznali, je bil ovaden policiji. Izgovarja se, da je pred njim peljal voz, kateremu se ni mogel izogniti in da ni delovala zavora na ko-lesu. Policija o stvari še poizveduje.

* Izgubljen prstan. Na Dolgem polju se je izgubil zlat, poročni prstan z napisom »Elza, 21.9. 21.c. Najditelj ga naj odda na policijo

Smrt v rovu

Nesreče v rudnikih v starem veku - Največje nesreče so se dogodile v premogovnikih - Največja nesreča v rudnikih v naši dobi

Nesreče v rudnikih so tako stare kakor je staro rudarstvo. Kakor je razvidno iz starih asirskih spomenikov, so kopali rudo že 2000 let pr. Kr. Takrat so kopali posebno baker. Tudi Izraelci so že jako zgodaj poznali srebro in zlato in Fenicani so že okoli l. 1100 po Kr. začeli iskati in kopati rudo po Evropi. Rudarstvo se je nato po Evropi kaj hitro širilo in grški državnik Demosten je moral v Atenah priznati rudarjem že posebno kasto. Rimljani so se naučili rudarstva pri starih Egipčevih in so ga zanesli na Sicilijo in Sardinijo. Za časa slavnega Cezarja je kopalo rudo v Španiji že nad 40.000 rudarjev.

Nesreče v rudnikih pa so se dogajale že takrat, čeprav še niso imeli globokih rogov. Zahrtevale pa tedanje nesreče skoro gotovo niso prevelikih žrtev, ker bi nam bili stari pisatelji gotovo o njih poročali kaj več. Mogoče je pa tudi, da se zanje niso posebno dosti zmenili, ker takrat človeška življenja niso bila posebno draga.

Leta 1680. poročajo o prvi večji rudniški nesreči, ki se je dogodila v premogovniku pri Dudweilerju ob Saari. Že takrat so pisali fran-

coski pisatelji o »goreči jami«, kamor nihče ne more in ki še do danes ni ugasnila.

Ljudje kopljejo iz zemlje zlato, srebro, svinec, cin, železo itd., toda nobene stvari ne kopljejo tako globoko kakor premog. Zato je v premogovnikih tudi največ in največjih nesreč.

Prva velika rudniška katastrofa v premogovniku se je dogodila v Nemčiji l. 1869. na Saksenskem. Takrat je bilo ubitih 268 rudarjev. To število je bilo za takrat silno visoko, ker kaj takega ljudje niso bili vajeni slišati.

Leta 1876. je v rovu »Karolingen« na Lotrinskem bilo ubitih 147 rudarjev, l. 1894. pa se je ponesrečilo v rovu Camphausen 180 ljudi, lažje in težje ranjenih pa je bilo nad 100. Jako težka je bila tudi nesreča v rovu »Redem« v Posaarju, kjer so izveliki iz rova veliko število ponesrečenih rudarjev, ki so bili vsi obžgani in zogljeneli. Eno leto kasneje pa se je dogodila nesreča, ki jo smatrajo za doslej največjo v Nemčiji, ker je zahtevala 360 žrtev.

Leta 1913. je padlo v Cardiffu v Angliji 370 žrtev, meseca marca l. 1906. pa se je dogodila največja rudniška nesreča, kar jih zgodovina pozna, v premogovniku Courrieres v okrožju Calais. Takrat je nesreča pobrala 1200 žrtev.

Evropejci v kitajski službi

Nemiri na Daljnem vzhodu so zlasti po končani svetovni vojni in po skrajšani številni nemških in avstrijskih armad zvalili veliko število zlasti nemških oficirjev na Daljni vzhod, kjer so se domači boji razvijali v velike, krvave vojske za premoč v širni Kini. Nemški oficirji, ki so vstopili v eno ali drugo kitajsko armado, so dosegli visoke časti in nedavno umrli nemški polkovnik Bauer je bil celo šef generalnega štaba Čan-kaj-šekove armade.

Polkovniku Bauerju je sledil bivši nemški nadporočnik Herman Kriebel, ki pa je svoje mesto kmalu odložil. Videl je namreč, da so začeli Kitajci evropske oficirje gledati nekam postrani, češ, da so ravno oni največ krivi, da na Kitajskem ne pride do miru.

Kriebel je živel takoj po vojni še nekaj časa v Nemčiji. Ko so se pa razmere v Nemčiji nekoliko uredile, ga ni več trpelo doma. Odšel je na Kitajsko, kjer je dosegel visoka mesta. Kakor pa kaže, je moral priti nedavno do hudega spora med njim in njegovimi kitajskimi gospodarji, bržkone zaradi tega, ker imajo kitajski generali navado, da se prej ali slej začno z nasprotnikom pogajati, za koliko naj se ta ali oni uda.

Kitajsko hvaležnost je moral spoznati pred leti tudi ruski sovjetski svetovalec Kitajcev, Borodin, ki ga po pravici imenujejo »očeta kitajske revolucije«, kajti revolucijo so organizirali po njegovih navsehtih in navodilih. Ko se je pa Kitajcem zazdelo, da znajo že sami dovolj, so sklenili izbežati se ga. Brez ovinkov so mu vladni kitajski krogi izjavili, naj gre. Iti pa je moral hitro, kajti niso mu dali niti toliko odloga, da bi bil spraval svojo prtljago na ladjo, s katero je odpotoval. Sicer zelo vpljudni Kitajci so mu dali zelo jasno razumeti, da ga ne marajo več, in od tedaj dalje se je razmerje med Rusi in Kitajci zelo ohladilo.

Preej manjšo vlogo pa je izval na Kitajskem neki drugi Evropejec, ki si je pa od svojega bivanja na Daljnem vzhodu mnogo obetal. To je znani mednarodni politični pustolovec Abraham Trebitsch-Lincoln. Ta mož je rojen ogrski žid, ki pa je imel take sposobnosti, da se mu je med vojno posrečilo, da je bil izvoljen v angleški parlament. Svoj mandat pa je grdo zlorabil za razne sleparije in za ponarejanje menic, pa tudi špijonažo je uganjal. Ko so mu pa postala tla v Angliji prevročja, je pobegnil v Ameriko, kjer je postal načelnik neke verske sekte, za časa Kapovega puča pa se je nenadoma pojavil v Nemčiji. Kmalu potem pa je Nemčijo zapustil in odšel na Kitajsko, kjer pa je hitro doigral svojo vlogo. Na Kitajskem je namreč zvedel, da so na Angleškem njegovega sina obsodili na smrt. Da ga reši, se je vrnil v Anglijo, oblasti mu pa niso dovolile, da se izkrci. Od tedaj dalje je popolnoma izginil z javnega pozorišča.

Tudi neki potomec nemškega maršala Blücherja je šel iskat svojo srečo v Azijo. Najprej je služil v »beli armadi« na Ruskem, potem pa je presedlal k Sovjetom, kjer je v nekem boju v Aziji padel. Jako nevaren in zvit pa je bil baron Ungern-Sternberg, ki je hotel organizirati odpor nekih azijskih narodov proti Sovjetom. — Hotel je menda postati neki moderni Džingiskan, pred katerim naj bi se tresel ves svet. Res se mu je posrečilo, da je pridobil nekaj azijskih rodov na svojo stran, končno pa so ga vsi prijatelji zapustili. — Prišel je v roke sovjetskih oblasti, ki so ga dale ustreliti.

Pustolovci iz Evrope, ki so odhajali na Daljni vzhod z velikimi nadami, so doživeli tam bridka razočaranja. Deloma so jih domačini sami kmalu napodili, nekateri pa je dohitela zgodnja smrt.

Posebni ljubitelji umetnosti

Ljubiteljev umetnosti poznamo več vrst. Umetnost ljubijo predvsem pravi umetniki, ki jim je umetniško ustvarjanje notranja, srčna potreba. Ti najdejo svoje največje zadoščenje v samem ustvarjanju in ni ne gledajo na to, ali jim umetnost kaj nese ali pa nič. V čisto drugo skupino spadajo tisti »umetniki«, ki jim umetniško ustvarjanje ni srčna, notranja potreba, ampak jim je glavna stvar denar in zaslužek. V to vrsto spadajo zlasti fabrikanti raznih operet in podobnega blaga, kjer igra glavno vlogo artistovstvo in rutina, ne pa umetniški nagon. Imamo pa tudi ljudi, ki nič ne ustvarjajo, ampak ki se za umetnine le zanimajo. Zanimajo pa se zanje ali iz resnične ljubezni do umetnosti, ali pa iz golega špekulantstva. Tisti, ki se za umetnost ne zanimajo iz resnične ljubezni do umetnosti, so pravim umetnikom zelo sorodni; čeprav aktivno ne ustvarjajo, pa vsaj pasivno uživajo. Špekulantstvo z umetnostjo je pa navadna trgovina, vredna toliko, kakor vsako drugo branje in nima z umetnostjo nobenega notranjega stika in nobene duhovne ali srčne vezi.

Znano je, da razni bogataši prav v obilni meri kupujejo razne umetnine, a ne, da jih občudujejo, ampak samo zato, da se s tem bahajo, češ, jaz imam to in to, vi drugi pa ne. V tem oziru so dosegli zlasti Amerikanci svoj rekord. Znano pa Amerikanci še drugače, kakor kaže ta-le dogodbica:

Mr. Joe Crayford, eden največjih fabrikantov za izdelke iz prekanjenega mesa, se ni brigal le za težke vole in debele prašiče, ampak so ga zanimale tudi kitajske vaze. Teh je nakupil za cel muzej. Najdražje vaze pa ni postavil na odlično mesto v svoj salon ali muzej, ampak jo je dal postaviti na prav šibko stojalo v svoji pisarni. In kadarkoli ga je obiskal ta ali oni poslojni prijatelj, mu je hitel zatrjevati, da je ta vaza že stara toliko in toliko stoletij in da ga je veljala celih 30.000 dolarjev.

Poslovni prijatelji so vazo seveda občudovali, žudili pa so se tudi, zakaj ne postavi te dragocene umetnine na kakšno trdnjavo podlago in na kakšen varnejši kraj.

Gospod Crayford pa je na take opazke redno odgovarjal:

»Čemu pa? Vaza je vendar zavarovana ne za 30, ampak za 60.000 dolarjev!«

Zgodovina pa ne pove, če je bil kdo že tako ljubezniv, da bi sunil hote ali nehoti ob stojalo, da bi razbita umetnina prinesla njenemu srečnemu lastniku 100odstotni dobiček.

Posebne vrste obračun med upniki in dolžniki

Na otoku Curacao, ki leži tik ob obali južnoameriške države Venezuela, vladajo čudni običaji, posebno kar se tiče postopanja dolžnikov napram upnikom. Res je, da ljudje, ki ne plačujejo svojih obveznosti, niso nikjer posebno priljubljeni, pa tudi upniki, ki hodijo terjati svoje dolžnike, doživijo dostikrat svoje neprijetnosti. Na otoku Curacao pa imajo posebne metode, da se upnikov odkrižajo. To dokazuje slučaj, ki se je dogodil nedavno na otoku Curacao, in o katerem poročajo tamošnji lokalni listi kakor o nekaki vsakdanji stvari.

Nekemu trgovcu je prala perica perilo cel mesec, ne da bi prejela kakšno plačilo. To se je ženski koncem koncev zdelo že preneumno in se je odločila, da bo trgovca terjala. Šla je k trgovcu in mu izročila svoj račun, trgovec pa jo je poslal k vragu. Tega nasveta se ženska seveda ni držala, ampak je uveljavljala svoje pravice naprej. Nato je trgovec zagrabil za posodo polno petroleja in je ženski zažugal, da jo bo polil in zažgal. Ker ženska le ni odnehala, jo je res polil, in ko le še ni odnehala, je vžgal vžgalico in gorečo vžgalico vrgel na žensko, ki je bila na mah vsa v plamenu. Žensko so odpeljali nato vsled težkih opeklin v bolnico, trgovca pa so postavili pred sodišče.

Pri nas bi vsak pričakoval, da bo sodišče

krutega trgovca pošteno obsodilo. Na otoku Curacao pa je to drugače. Tamkajšnji sodniki so namreč trgovca opustili z utemeljitvijo, da je ženska sama kriva svoje nesreče — zakaj pa ni odšla?

Kako postaneš 100 let star?

Mladina trdi, da staranje ni prav nič lepega in poželjivega, kakor to trdijo nekateri učenjaki in modrijani. Kar pa glede starosti in staranja trdi mladina, ne more držati, ker mladina v tem oziru nima izkušenj. Starci so namreč precej drugačnega mnenja, in ti kar ne morejo biti dovolj stari, in če kdo doseže 100 let, kar ni konca vpraševanja, kaj je delal in kako je živel, da ga je doletela ta velika sreča. In potem odgovarjajo eni, da se imajo za svoja visoka leta zahvaliti alkoholu, ker ga niso pili, drugi pa zopet, ker so ga pili. Tako je tudi s tobakom in z ženskami.

Z velikim veseljem pozdravljajo zato tudi vsak nov recept, ki naj pomaga človeku do njegove stoletnice. Najnovejši tak recept je napisal organizator ameriškega zdravstvenega odseka dr. Smith. Ta pravi, da ni to nobena umetnost, da postane človek 100 let star. Kar umreti ni treba prej, pa je dobro. Umreti prej pa ni nujno potrebno, kajti kdor umre pred svojo stoletnico, si je tega sam kriv. »Največ ljudi«, pravi dr. Smith, »si koplje svoj grob s svojimi lastnimi rokami.«

Dr. Smith je postavil tudi 10 zapovedi za one, ki bi radi dosegli 100 let. Te zapovedi so:

1. Jej čim manj mesa.
2. Po kosilu spi 10—15 minut.
3. Pij mnogo mleka.
4. Spi po 10 ur.
5. Spi pri odprtem oknu.
6. Ne kadi.
7. Ne pij alkoholnih pijač.
8. Izogibaj se naslanjača, kajti lenoba je prvi korak do groba.
9. Živi po svoji naravi.
10. Človek, ne jezi se!

Kakor je videti, imajo taki in podobni recepti svojo posebno usodo. Sto let stari bankir John Steward je rekel: »Preveč jesti ravno tako škoduje, kakor preveč piti. Dvakrat na dan jesti je dovolj.« To utegne biti res, ampak gre za to, kaj pride takrat na mizo, ko človek je.

Amerikanci in sport

Nedavno je izšla zanimiva statistika o športnih dogodkih in športnih prireditvah v severoameriških Zedinjenih državah. Statistika obsega podatke iz 945 ameriških mest. V teh mestih so zgradili preteklo leto 137 novih športnih prostorov, tako da ima Amerika sedaj vsega skupaj 13.397 športnih igrišč. Na teh igriščih so odigrali preteklo leto nad 10 milijonov golfskih partij in 690.792 drugih iger in tekem. Igralo je in tekmovalo 1.230.000 oseb, igre pa je gledalo 38.364.745 gledalcev, ki so plačali nad 40 milijonov dolarjev vstopnine. Statistika pravi dalje, da je bilo v Zedinjenih državah komaj pred 25 leti le 41 mest, ki so imela posebne prostore za razne igre in športne prireditve. Zanimanje za šport pa v Ameriki še stalno raste.

Apno in jetika

V društvu berlinskih zdravnikov so nedavno razpravljali o neki novi metodi, kako da se obranimo jetike. To metodo preskušajo v Nemčiji že tri leta.

Stara stvar je, da v nekaterih poklicih zaposleni ljudje manj nagibajo k jetiki, ljudje drugih poklicev pa zopet bolj. Vpliv vdihavanja prahu na zdravje so poznali že v starem veku, toda zvezo med vdihavanjem prahu in jetiko so do dobra spoznali šele potem, ko so našli znani bacil, ki povzroča jetiko.

Statistika o umrljivosti na jetiki bolnih ljudi nam pove, da umrje od 10.000 bolnikov na jetiki pri kamnosekih 72,3 odstotka, pri krojačih 33,5, v papirni industriji 29,3, na kmetih 19,5, pri industriji apna pa le 7,9 odstotka. Zanimiva je tudi Grabova ugotovitev, da je umrljivost na jetiki znala v nekem kraju, kjer je precej apnenic, le 7,5, v bližnjem kraju pa, kjer apnenic ni bilo, je znala pa 13,3 odstotka.

Iz teh opazovanj so sklepali, da mora apneni prah ljudi varovati pred jetiko in so začeli jetikarjem priporočati, naj se naseljujejo v bližini apnenic. Spoznali so pa dalje, da vpliva na jetikarje ugodno tudi prah od sadre (gipsa), in so rekli, da industrije, kjer se razvija apneni ali sadreni prah, niso nevarne za pljuča. To so apnenice, fabrike klorovega apna, fabrike sadre, marmornati kamenolomi in obdelovanje marmorja.

Ta opazovanja iz prakse so kasneje mogli potrditi tudi teoretično in s tem je bila ustvarjena podlaga za novo naravno metodo lečenja jetike. Treba je bilo določiti le še to, kako bi se dal apneni prah najbolje izkoristiti bolnikom v prid.

Po 20letnih poskusih se je baje danes posrečilo sestaviti mešanico zvepljenih in apnenih spojk, ki človeka ne le varujejo jetike, ampak jo tudi zdravijo. To mešanico vdihavajo s pomočjo posebnega majhnega aparata, ki ga vsak bolnik lahko sam ravna.

Uspehi zdravljenja jetike po novi metodi so jako ugodni. Od 45 bolnikov v nekem zavodu, ki so bili že v tretjem štadiju jetike, jih je izgubilo bacile po 5mesečnem zdravljenju 12, t. j. 25 odstotkov, od 15 bolnikov v drugem šta-

diju jih je ozdravilo pa 12, t. j. skoro 80 odstotkov. Večinoma so dosegli ozdravljenje v 40 do 50 odstotkih vseh slučajev po 3- do 4mesečnem zdravljenju.

Ne znajo si pa še raztolmačiti, zakaj ravno vdihavanje tako ugodno vpliva na bolnike.

Širite „Jugoslovana“!

Sokolstvo

Bratje! Sestre!

Kakor smo priredili v preteklem letu izlet na Vransko, tako priredimo tudi letos 10. avgusta s privoljenjem Ljubljanske Sokolske župe in v soglasju ter s sodelovanjem Celjske Sokolske župe propagandni izlet v lepi in slikoviti Gornji Grad, združen z javnim telovadnim nastopom. Na ta naš izlet, ki ima namen utrditi sokolsko misel v krajih, ki so oddaljenejši od sokolskih središč, nuditi članstvu priliko življanja krasote narave ter spoznavati naše lepe kraje, svoje članstvo vlijudno vabimo. Enako vlijudno vabimo tudi članstvo ostalih ljubljanskih in okoliških sokolskih društev ter gornjegradskega Sokolu sosedna društva v območju Celjske Sokolske župe. Na ta naš sokolski praznik, ki naj bo obenem mogočna sokolska manifestacija večnolepe sokolske misli, pa vabimo enako iskreno tudi prebivalstvo Gornjega grada in okolice ter vso Sokolstvu naklonjeno javnost. Iz Ljubljane bo odšla avtokolona na dan izleta točno ob pol 7. uri jutraj izpred Narodnega doma. — Na gorskem prelazu — vrh Črničva — enourni odmor in zajutrek, katerega pa mora vsakdo prineseti s seboj. — Člani v slavnostnem kroju, članice v telovadnem kroju. — Prijaviti se je v društveni pisarni v Narodnem domu med uradnimi urami od 6. do pol 8. zvečer in sicer najkasneje do 31. t. m. — Zdravo! — Odbor Ljubljanskega Sokola.

Sokolsko slavlje v Dol. Toplicah

Sokolsko društvo v Toplicah, ki je bilo ustanovljeno pred 10 leti v ne ravno rožnatih razmerah in ki je ves čas kljub raznim neprilicam in nasprotstvom vestno vršilo svoje sokolsko poslanstvo, je v nedeljo dne 13. t. m. proslavilo svojo 10letnico. Da bi bila proslava 10letnice lepa in dostojna manifestacija sokolske misli, se je društvo na prireditev vsestransko pripravljalo. Toplice so se odele v praznično lice, raz hiš so plapolale državne zastave in vsa okna so bila okrašena z državnimi trobojnici. Že zunanje lice je kazalo, da so Toplice — sokolske. Povsod je vladalo veselo razpoloženje, ko je jutraj posijalo zlato sonce. Vrli Sokoli in Sokolice so hoteli z zadnjimi pripravami. Vse je bilo v najboljšem razpoloženju in pričakovanju bratskih društev. Okoli poldne pa se je pričelo nebo temniti in kmalu nato tudi deževati. Ker se je nebo od vseh strani zaprlo, je bilo takoj videti, da bo dež celo popoldne nagajal. In res, ravno ko so pričeli prihajati avtomobili iz Novega mesta, se je ulica pravcata ploha. Ne meneč se za dež, so hoteli pridni Sokoli in Sokolice pospravljati na vseležiščnem prostoru za slavnost pripravljene stvari in jih odnašati v telovadnico, kjer naj bi se vršila slavnost.

Ko je po 1 uri prenehal dež, se je razvila po Toplicah povorka z novomeško godbo na čelu. Na kopališkem trgu je pozdravil v imenu občine zbrano Sokolstvo gospod župan Adolf Pečjak in starosta domačega društva br. Gregor, ki je s toplimi besedami pozdravil tudi zastopnika srezkega načelstva komisarja gospoda Krajška ter krepko nazdravil prvemu Sokolu Nj. Vel. kralju Aleksandru in starosti S. K. J. prestolonasledniku Petru. Za pozdrave se je zahvalil župni starosta br. Dr. Vašič, ki je v svojem lepo zasnovanem jedratem in krepkem govoru povdarjal ideje Sokolstva, ki so z ustanovitvijo SKJ dosegle priznanje. Častital je društvu k desetletnici, povdarjajoč, da je ravno topliško društvo eno najdelavnejših izmed v župi včlanjenih društev ter se v imenu župe zahvalil društvu voditelju br. starosti.

Po povorki se je vršila pred telovadnico javna telovadba. Nastopila je moška in ženska deca z beograjskimi prostimi vajami, moški naraščaj pa s posebnimi za prireditev navežanimi vajami. Ženski naraščaj iz Novega mesta, kakor tudi člani in članice so nastopili z beograjskimi vajami, člani domačega društva pa še s posebnimi prostimi vajami. Vse vaje so bile lepo izvršene ter so želi telovadci obilo priznanja. Že med prostimi vajami je pričelo zopet deževati, tako da je orodna telovadba morala sploh odpasti.

Občinstvo je hitelo v telovadnico, kjer so med tem časom že vse pripravili za veselico. Razvila se je ob sviranju godbe lepa in neprisliljena zabava.

Kljub dežju je bila prireditev lepa sokolska manifestacija. Sokolskemu društvu pa kličemo: Le naprej po začrtani poti! Sokol v Toplicah ponosno dvigaj svoja krila ter pomnoži svoje vrste! Zdravo!

Sokolski Glasnik. Izšla je 16. šte. Sokolskega Glasnika, ki prinaša na uvodnem mestu deklaracijo kraljevske vlade: »V sokolskem duhu: en narod, ena država, ena nacionalna zaveza«. Nadalje prinaša obirno poročilo o tekmi v Luksemburgu in o tragični smrti br. Maleja in mnogo drugih interesantnih člankov in poročil. Ilustriran je z mnogimi lepimi slikami iz sokolskega življenja. Sokolski Glasnik izhaja v Ljubljani l. 11. in 21. vsakega meseca in se naroča pri upravi v Narodnem domu. Naročni na steno letno 50 Din, posamezna številka 2 Din

Dunajsko gospodarsko pismo

(Od našega rednega dopisnika).

Avstrijski industriji, veliki in mali obrtniki so bili že več mesecev »troštanik«, da zvezna vlada temeljito poseže v zboljšanje gospodarstva z znižanjem davščin. Tako veselo pričakovanje pa je končalo s razočaranjem, kajti iz znižanja davščin so se izcimili načrti na — temeljito povzemanje. In o teh načrtih se bje v Nationalratu, v vseh gospodarskih korporacijah, na raznih skupščinah prav oster boj in razburjanje ljudskih mas raste od dne do dne. — Najhujši odpor je bil proti nameravani davščini na moko, ki bi podražila ceno za celo četrtino. Proti tej davščini so se uprli socialni demokrati na življenje in smrt in napovedali so najostrejšo obstrukcijo. Ali k njim so se pridružili vsi možni meščanski krogi iz vrst konsumentov, tako da se je vlada naravnost prestrašila in ta predlog kar odpoklicala. Kajti vlada se boji po vsej pravici, da bi socialisti zopet pridobili v vrstah meščanskih strank. Dosedanja skušnja namreč uči, da so socialisti rasti največ vsled takih in podobnih pogreškov meščanskih vlad.

Ostanejo pa še nove davščine na trošarinah raznih predmetov, med temi najhujši za vsakdanje življenje, ki ne obdarujejo naravnost vsakdanjega kruha. Zato so socialisti nasproti tem davščinam bolj popustljivi, t. j. oni bodo v splošni in podrobni razpravi govorili proti, bodo stavljali vse moč izpremenjevalne predloge, bodo v odseku in plenumu glasovali proti, — ali to bo vse. Dejstvo pravilno odglašovanje načrta zakona sprejmejo lojalno na znanje in — mirna Bosna.

Toda splošen položaj v Avstriji je pač tak, da vsako novo povišanje davščin na konsumno blago toliko hujše slabikupovno silo ljudstva in torej slabi tudi produkcijo, slabi narodno gospodarstvo, narodno blagostanje. Trenuten vidni dobiček je dvomljive vrednosti. — Ako torej te nove davščine dajo državi okroglo 100 milijonov šilingov ali 800 mil. dinarjev na razpolago,

mora ta davek naravnost poostriiti splošno gospodarsko krizo. Ta dvorezni nož je najbolj nevaren, ker so ostrine pokrite, da jih navaden človek ne vidi.

V sedanjem položaju posebno male in srednje obrti pa so taki eksperimenti lahko jako nevarni. Poglejmo nekaj števil.

Dunajska zveza obrtnih zadrug — Wiener Gewerbevereinsverband — izkazuje, da je danes zaprtih samo na Dunaju — 3700 obratov. Med njimi n. pr.: gradbenih in kamnoseških 741, pekov 66, elektrotehnikov 173, mesarjev 494, prekalcev 187, modistk 144, mizarjev 389, fotografov 31, sobnih slikarjev 39, litografov in sorodnih 24, itd. Drugod v državi ni nič boljše.

Naravno je torej, da vsaka nova občutna davščina katastrofo le poveča. Saj je znano, da avstrijsko gospodarstvo na sploh že nekaj let živitari ob napetih kreditih in ob virtuozni manipulaciji s plačili, ki se odkladajo od meseca do meseca in celo na leta. Tako umetničenje v tako realnih manipulacijah pa ima tudi svoje meje in avstrijsko gospodarstvo z upom in strahom gleda, da mu pride od merodajnih strani ne novi davek, marveč oddih in odmor za nadoknadenje novih moči, sicer bo sledil še v mnogih obratih, malih, srednjih in tudi — velikih propad.

Še nekaj drobnih vesti: Tudi največja industrijska družba — Alpine Montan zmanjšuje obrat in odpušča na stotine delavcev iz razloga, da ni naročil.

Število brezposelnih je koncem junija za okroglo 40.000 večje nego ob istem času lanskega leta. Vseh pa je bilo 149.972, med njimi samo na Dunaju 72.762. Brez podpore pa jih je še okroglo 30.000.

Kljub vsem takim perspektivam je pa dunajski mestni zastop določil do konca leta še za 730.000 šil. ali 5.840.000 din. podpor za dobrodelne namene in za podporanje umetnosti.

—ag—

Dipl. agr. A. Jamnik:

Zgodnja povrtnina v našem poljedelstvu

Pod tem naslovom je Vaš cenjeni list objavil članek dne 9. t. m., v katerem se pisec pritožuje nad 50 milijonsko izgubo pri zgodnji povrtnini, ki bi vendar bilo pričakovati presežek. V tem oziru mu moram dati popolnoma prav. Ne samo za kritje potreb domačega trga, nego tudi za izvoz bi pravočasno lahko imeli pripravljene znatne količine zgodnjih pridelkov, če mi ne bi bili v tem pogledu še tako primitivni in če bi se za to dajalo dovolj inicijative in poduka kmetovalcem s tistih mest, ki so v to poklicana.

Začetkom tekočega leta sem objavil v nekem tujakšnem listu pod naslovom »Sajenje zgodnjega krompirja«, članek, v katerem sem iznašel ugotovitve, da se na naših slovenskih živilskih tržiščih vse premalo in prekasno pojavlja domač zgodnji krompir ter opozarjal na to, da se vendar najdejo pota in sredstva za obsežnejše pridelovanje zgodnjega krompirja. V Sloveniji bi ob pravem postopku gotovo mogli imeti domač zgodnji krompir na trgu že takrat, ko se pojavlja zgodnji krompir iz južnejših krajev.

Nizozemska, ki glede podnebja gotovo ni manj na boljšem od Slovenije, se je prijelala produkcije zgodnjega krompirja v prav znatnem obsegu. Sledijo ji Nemčija in druge sosedne države. Kmetovalci v tem sorazmerno prav dobro zaslužijo, posebno pa ker je vnovčevanje zgodnjega krompirja lažje kot vnovčevanje poznega krompirja.

Brez toplih gred ali sličnih produkcijskih naprav bi se pri nas vsaj za domači konsum moglo pravočasno pridelati dovolj zgodnjega krompirja ter bi s tem postal nepotreben dovoz od drugod, najmanj pa iz inozemstva. Tako pridelovanje zgodnjega krompirja zahteva poseben postopek, predkaljenje primernih zgodnjih vrst in nekaj priprave, ki se domalega morda pripraviti doma. Postopek je seveda treba dobro poznati in okoliščani, ki se za pridelovanje zgodnjega krompirja zanimajo, naj bi se o tem poslužili pri svojih strokovnih organizacijah.

Vsekako bi se bilo treba malo ozreti po svetu in pogledati, kaj delajo naprednejši narodi za zboljšanje svojega kmetijstva, njega rentabilnosti in za doseg čim večje avtarkije v pridelkih, ki so v danih razmerah mogoči in katerih pridelovanje se izplača.

Članek je zbudil zanimanje, a obenem tudi jezo nekega našega strokovnega lista, ki je k tem vprašanjem tudi objavil članek, nekaj pohvalil, nekaj grajal, in nazadnje zapel tako, da pridelovanje zgodnjega krompirja ni za naše razmere, slično kakor je zapel žalostno pesem o soji, k čemur se še povrnem. List, ki bi bil prvi poklican buditi zanimanje za uvedbo novih možnosti kmetijskega zaslužka in za varstvo naših narodogospodarskih interesov, pa se postavlja na stališče pobijanja dobrosmiselnih nasvetov, mesto da bi jih iz lastnega nagiba priporočal.

Ponavljam, da je pridelovanje zgodnjega krompirja pri nas možno in potrebno. Predvsem bi bilo možno v vinorodnih krajih kjer bi mogli lahkoto pridobiti nekaj njihove površine. Tem

vinorodnim krajem bi tak zaslužek mogel biti še prav posebno dobrodošel.

Ne ostajajmo vedno pri starem, skušajmo z novimi načini gospodarstva pomagati našemu kmetijstvu in narodnem gospodarstvu.

Da se mi ne bo očitalo, da utegnem koga zapeljati h kakem riskantnem podvzetju, predlagam, naj se napravi vsaj nekaj manjših poskusov, a ne po domače, nego tako, kakor je to po stanju moderne kmetijske tehnike možno in potrebno. Pri takem poskusu nihče ne bo zapravljal grunta. Prepričan sem, da bi se za kaj takega moglo dobiti toliko subvencije iz javnih sredstev, da bi se morebitna izguba v celoti nadoknadila. Ze star rek pravi, da je preizkuševanje je važnejše ko študiranje. Zakaj bi se torej ne preizkusilo nekaj, kar nudi toliko verjetnosti uspeha.

Gospodarske vesti

× Avstrijsko zunanje posojilo podpisano. V ponedeljek je bilo v Londonu končno podpisano avstrijsko zunanje posojilo. Posojilo se bo obrestovalo po 7 odst. in bo predloženo v subvencijo po tečaju 95—. Kapital se odplača po tečaju 103—. Pogoji jamstva so precej težki, ker služijo v kritje carinskih prihodov in tobačni monopol. Višina obresti je z ozirom na svetovni denarni trg pretirana. Prva tranša bo izdana v nacionalnih veljavah in se razdeli sledeče: Združene države 25 milij. dolarjev, Anglija 8 milij. funtov, Nizozemska 500.000 funtov, Italija 100 milij. lir, Švica 25 milij. šv. frankov, Švedska 10 milij. šv. kron, Avstrija 50 milij. šilingov. Skupno torej 62 milij. dolarjev.

× Naš finančni minister dr. Švrljuga upravnih svetnik praške Anglobanke. Anglo-češkoslovaška banka in praška Kreditna banka sta na svojih rednih obč. zborih izvolili našega finančnega ministra v upravni svet.

× Uspehi obdavljenca trte »direktor«. V južnih vinorodnih krajih je obdavljenje »direktorja« s 15 par na trto rodilo obilo uspeha. Letos ni bila vsajena niti ena sama trta direktorja, velika večina te vrste pa se je precepila, oziroma izruvala.

× Trst zastavlja naše trgovce. Tržaška paroplovna družba »Cosulich« odobrava od 1. t. m. dalje refakcijo v znesku 10 angl. sh za vsako tono kave uvoženo s parobrodi imenovane družbe iz Brazilije v Trst ter dalje odpremljene po železnici. Ta ugodnost velja za Avstrijo, Češkoslovaško, Madjarsko in Poljsko. Za Jugoslavijo, ki dobavlja ves kontingent kave iz Brazilije preko Trsta in ravno s parobrodi »Cosulich«, ta ugodnost ne velja. To je najnovejša trgovinsko politična poteza Trsta. Naša dolžnost je, da dostojno odgovorimo s tem, da z vsemi sredstvi delamo na to, da se emancipiramo italijanskih luk, ki so nam nenaklonjene.

× Kolekovanje trgovskih knjig. Generalna direkcija davkov sporoča sledeča navodila o kolekovanju trgovskih knjig. Ker se potrjevanje trgovskih knjig vrši s strani oblasti, ki so za ta opravila določene po zakonu, smatra generalna direkcija davkov, da so ta potrdila zakonsko veljavna. Takse iz trb. 167 se plačujejo izključno za potrdila, ako se to potrdilo tudi dejansko izvrši. V slučaju pa, da trgovci svojih knjig ne parafirajo, oziroma ne predložijo odredeni oblasti v potrdilo, odpade tudi dolžnost plačanja te takse. S tem je rešeno tudi vprašanje, ali so podjetja dolžna parafirati razne pomožne knjige, ki jih vodijo samo v svrhu evidence svojih poslov.

Borzna poročila

dne 16. julija 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 16. jul. Amsterdam 22-695, Berlin 13-445—13-475, Bruselj 7-8795, Budimpešta 9-8822, Curih 1094-40—1097-40, Dunaj 7-95—7-98, London 273-91—274-71, Newyork 56-17—56-37, Pariz 220-90—222-90, Praga 166-78—167-58, Trst 295-35.

Zagreb, 16. jul. Amsterdam 22-665—22-725, Dunaj 795—798, Berlin 13-445—13-475, Bruselj 797-95 bl., Budimpešta 986-72—989-72, Milan 294-269—296-269, London 273-91—274-71, Newyork 56-17—56-37, Pariz 220-90—222-90, Praga 166-78—167-58, Zürich 1094-40—1097-40.

Beograd, 16. jul. Amsterdam 22-6650—22-7250, Berlin 13-4450—13-4750, Dunaj 795—798, Budimpešta 986-72—989-72, Bukarešta 33-45—33-95, Zeneva 1094-40—1097-40, London 273-91—274-71, Rim 294-20—296-20, Newyork 56-17—56-57, Praga 166-78—167-58.

Dunaj, 16. julija. Berlin 168-93, Amsterdam 284-88, Kopenhagen 189-55, Stockholm 190-20, Newyork 707-80, London 34-433, Pariz 27-86, Bruselj 98-86, Praga 20-9825, Beograd 12-5577, Budimpešta 124-08, Bukarešta 4-2087, Varšava 79-34, Sofija 5-1190, Milan 37-075, Curih 137-56.

Curih, 16. jul. Beograd 9-125, Pariz 20-245, London 25-03, Newyork 514-40, Bruselj 71-875, Milan 26-95, Madrid 59-40, Amsterdam 207-05, Berlin 122-80, Dunaj 72-68, Sofija 3-74, Praga 15-255, Varšava 57-70, Budimpešta 90-185, Ate-ne 6-675, Carigrad 2-44, Bukarešta 3-06, Hel-singfors 12-95.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 16. jul. Drž. papirji: 7% inv. pos. —, voj. škoda ar. 433-50—434 (433), kasa 433-50 do 434 (434), avgust 433-50—434, dec. 433-50 do 434-50 (434), 4% agr. obv. —, 7% Bler pos. 86-25—86-375 (86-25), 8% Bler pos. 96-50—97 (96-50, 96-75), 7% pos. hip. 85-75—86 (85, 85-50, 85-75). — Banke: Hrvatska 50 d., Prašedion 902-50—910, Uduženja 191—192, Ljublj. kred. 122 d., Medjunarodna 63 d., Narodna banka 8100 d. — Industrije: Sečarana Osijek 339 do 342, Trboveljska 405—410, Slavonija 200 d., Vevče 126 d.

Beograd, 16. jul. 7% invest. pos. 89-50 do 90-50, 4% agrar. obv. 55-75—56-25, 7% pos. Hipot. b. 87-25, 8% Bler. 97-50—97-75, loterijske srečke 95, vojna škoda 445—445-50 (445), ultimo dec. 458-50—459, Narodna banka 8260, Beogradska zadruga 7150—7500, Izvozna banka 660, Prometna banka 960.

Dunaj, 16. jul. Bankverein 18, Kreditni zavod 47-50, Dunav-Sava-Adria 12-10, Prioritete 92-50, Ruše-Trbovlje 50, Leykam 4-15.

NOTACIJE NAŠIH DRŽ. PAPIRJEV V INO-ZEMSTVU.

Newyork, 16. jul. 8% Bler. 94-50—95-50, 7% Bler. 84-5—85-5, 7% Hipot. b. 84-375—84-75.

London, 16. jul. 7% Bler. 84-75—85-50.

Zitna tržišča.

Na tržiščih je dovoz novega žita znatno ojačen. Tudi dovoz žitaric lanskega pridelka, posebno koruze, ječmena in ovsa narašča. Trgovska skladišča so kljub temu še polna lanskega pridelka.

Tendence na ljubljanskem tržišču nespremenjene čvrsta, zaključkov ni bilo.

Novi Sad, 16. jul. Moka: 5. 220—230. Promet: Pšenica 114 vagonov, Koruza 69 vagonov, moka 24 vagonov, otroki 4 in pol vagona. Vse ostalo neizpremenjeno.

Budimpešta, 16. jul. Tendence živahno čvrsta, promet živahen. Pšenica: okt. 18-75 do 19— (18-99—19-01), marc 1931. 20-50—20-73 (20-73 do 20-74). Rž: okt. 11-70—11-86 (11-87—11-90), marc 1931. 13— do 13-05 (13-15—13-20). Koruza: jul. 14-95—15-30 (15-25—15-30), avgust 14-70—15 (14-98—14-99), trs. avg. 12-45—12-75 (12-90—13).

Ljubljansko lesno tržišče. Tendence nespremenjene mlačna. Zaključil se je en vagon rezane bukovine in en vagon bukovih drv.

Nasvete za nove gradbe

načrte, proračune in nadzorstva izvršuje po zmerni ceni gradbeni in arhitektonična inženjerska pisarna: Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I.

VELIK

SADNI VRT

kot parcele na prodaj.

Streliška ulica št. 33.

Posestvo

z mlinom iščem v najem ozir. odkupim od gospodarja, ki bi lahko ostal do smrti pri hiši. — Naslov v upravi.

Prodajam pse

dobermane, čisto krvne z rodovni-kom. — Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 36

Kupi se

mala, rabljena

Wertheim-blagajna

Ponudbe na upravništvo »Jugoslavana« Ljubljana, Gradišče 4

Sport

Podrobnosti o zmagi naših »Uruguaycev«

Montevideo, 16. julija.

Južnoameriški listi se obširno bavijo o izidih prvih tekem za svetovno prvenstvo. Kot največjo senzacijo beležijo poraz Brazilije po Jugoslaviji. Brazilijo so smatrali ne samo kot sigurnega zmagovalca v svoji skupini, temveč tudi kot najresnejšega kandidata za svetovno prvenstvo — računalo se je celo z možnostjo poraza Uruguaya. Neki angleški časopis je pro-rokoval dvoštevilčen poraz Jugoslavije.

Moštvo Brazilije je bilo sestavljeno iz 6 igralcev mesta Sao Paulo, po 2 iz Rio de Janeira in Bahije, eden iz Santa Katarine. Po narodnosti je 7 domačinov, 2 Italijani in po eden Irec in Nemec. V enajstorič bi moral igrati tudi Jugoslovani, Bunjevci Benakovič, ki je igral v maju proti Argentini, ki je bila poražena s 5 : 1. Benakovič pa je pred tekmo odpovedal, ker ni hotel nastopiti proti rojaku. Po tej zmagi so smatrali Brazilijo kot najmočnejšo v Južni Ameriki in je bilo za tekmo Južna proti Severni Ameriki, postavljene v team 6 igralcev Brazilije, ostali pa iz Uruguaya in Argentine.

Da je Jugoslavija premagala tako izvrstno Brazilijo, je pripisovati samo boljši tehniki in taktiki, predvsem pa nepremagljivi volji. Braziljanci so bili v pogledu starta in hitrosti nenadkriljivi. Igra naše enajstorič je bila najboljša, kar jih je sploh katerikoli pokazala jugoslovanska reprezentanca.

Tekma se je vršila na stadionu kluba »Pernarol«. Mesto določenega sodnika g. Colombija (Uruguay), je sodil sodnik iz Čile.

Igra se je pričela ob 15. uri ameriškega časa (ca. ob 21. uri srednjeevropskega časa). Brazilija je nastopila bolj mirno in sigurno, imela je začetni udarec. 15 minut je igra prilično odprta, naša obramba se izkaže. Nato se opaža vedno večja premoč naših, ki igrajo nizko igro kratkih pasov. Več krasno izvedenih napadov reši famozni vratar Brazilije — gol »visi v zraku«. Jakšič brani z »robinozad« štiri strela iz precejšnje daljave. Gledalci navijajo za Brazilijo. V 23. min. krasna kombinacija Marjanović—Tirnanič, zadnji predribla branilca in pošlje iz 12 m ostro bombo na gol. Vrtar se vrže, toda žoga je že v desnem kotu mreže. Publiku se drži rezervirano, samo maloštevilna jugoslovanska kolonija aplaudira. Brazilija ostro napada. Sodnik ne žvižga več foulov na Arsenijevića in Stevanovića. Naša branilca Mihailović in Ivković igra krasno z glavo, z ostrim startom si pridobita na mah velik respekt braziljskih napadalcev. Obramba ima polne roke dela — Jakšič reši s silnim skokom v levi kot in vlovi žogo tik na golrta. Bek izborni vodi naš napad, izkaže se leva stran Sekulić-Vujadinović, zadnji prevari parkar s krasnimi trikii nasprotnike, ki mu radi tega posvečajo veliko pažnjo, desni krilec skoro »sedi« na njemu. Naši krilci izvrstno podpirajo napad, Bek forsira desno stran. Arsenijević poda Tirnaniču, ki s glavo daje Marjanoviću — žoga gre štirikrat med obema z glave na glavo. (ogromen aplavz publiku) — nasprotni krilec je zaostal. Levi back Brazilije starta na Tirnaniča, ki doda nazaj idealno Marjanoviću pred kazenskem prostorom. Marjanović pošlje z glavo prosto stojičemu Beku, ki prevzame volley in žoga obsesti v 30. min. v desnem zgornjem kotu — 2 : 0 za Jugoslavijo.

Brazilija sedaj močno pritiska — Jakšič bi ni več nevarnih strelav. Ivković se s svojim startom tako ustrašoval levo stran braziljskega napada, da igrajo večinoma po desni strani.

Po odmoru se Jugoslavija trudi, da zabije še en gol — Brazilija igra ogorčeno. Naši igrajo divno — kratki pasovi po zemlji v notranjem triu in točni predložki na krilci, ki sta v tehničnem pogledu mnogo boljše od nasprotnikovih. Krilci Brazilije so večinoma v defenzivi. V 16. min. imi Sekulić krasno šanso — toda sledi grd foul. Sekulić strelja proti голу prosti strel. Vujadinović, ki stoji na črti tik poleg golovega stebra, pošlje iz razdalje 1 m, s hitrim okretom žogo v gol — sodnik ne prizna, češ, da je bil Vujadinović izven igrišča in da je skočil neprijavljen na igrišče. Naši protestirajo — brez uspeha.

Brazilija forsira desno stran. Po krivdi Stevanovića se preigra desna zveza in zabije v 17. min., ko tega ni nihče pričakoval, neobranljivo v levi kot — 2 : 1. Brazilija igra zelo surovo. Jugoslavija se radi blešure Mihailovića pomakne v obrambo. Naš napad večkrat prodre. Bekovo bombo v zadnjem hipu reši vratar. Pri tem pade desni branilec Brazilije in udari žogo z roko — sodnik pravilno ne daje 11 m. Opaža se, da sodnik sploh neče diktirati 11 m — Vujadinović, Sekulić in Marjanović so bili večkrat grobo zrušeni v kazenskem prostoru in bi bila enajstmetrovka povsem upravičena. V 40. min. izgleda, da bo Brazilija izenačila. Srednji napadalec predribla Ivkovića, v zadnjem hipu se vrže Jakšič pod noge in odvrne nevarnost. Do konca odprta igra. Naš team je bil še sedaj burno pozdravljen od gledalcev.

Romunija—Peru 3 : 1 (2 : 0)

Istočasno se je vršila na igrišču »Nacionala« tekma Romunija—Peru. Romuni so nastopili z dvema rezervama, ker sta dva igralca na potu zbolela in so igrali srednje dobro. Peruanci niso razen surovosti in hitrosti pokazali ničesar. V njihovem teamu so igrali sami mestici (mešanci belokožcev in indijancev). Pet igralcev Romunije je bilo ranjenih, od teh ima eden zlomljeno nogo in ne bo mogel nikoli več igrati. Ako bi bila igra fair, bi zmagali Romuni z najmanj 5 goli razlike.

Amerika—Belgija 3 : 0 (2 : 0)

Američani so igrali sicer koristen, vendar zelo primitiven nogomet. V teamu igra tudi nek Jugoslovani iz Pittsburgha. Igrajo tako ostro, da bi evropski sodnik izključil vso enajstorič. Zmaga je bila zaslužena, Belgijci so pri-

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 15.266.

Izpremema v seznamku zdravnikov.

Dr. Freudenthaler Josip, zdravnik v Rimskih Toplicah, je bil vpisan v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino. Ljubljana, dne 9. julija 1930.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

Po odredbi bana: Zdravstveni inšpektor:

Dr. Mayer, s. r.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

V 18/30—3

1682—3—1

Amortizacija.

Na prošnjo Cajnko Elizabete, soproge vinskega trgovca v Slovenjgradcu, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilka baje izgubila, ter se njih imejtelj pozivlja, da uveljavi tekom enega leta počenši z dnem 8. julija 1930. svoje pravice. Sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Cznamenilo vrednostnih papirjev: Zavarovalna polica »Vzajemne zavarovalnice, življenski oddelek, Ljubljana, št. 6426, glaseča se na ime: Cajnko Elizabeta, Slovenjgradec.

Okrožno sodišče v Celju, odd. V., dne 8. julija 1930.

E 146/30—13.

1680

Dražbeni oklic.

Dne 16. avgusta 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Bukovica vl. št. 79.

Cenilna vrednost: Din 14.925.70; najmanjši ponudek: Din 9951.—.

Pritiklin ni nikakih.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je prijaviti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Škofji Loki, odd. I., dne 7. julija 1930.

E 155/30—11.

1681

Dražbeni oklic.

Dne 16. avgusta 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Gorenja vas vl. št. 1.

Cenilna vrednost: Din 37.500.—; najmanjši ponudek: Din 25.000.—.

Pritiklin ni nikakih.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je prijaviti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Škofji Loki, odd. I., dne 7. julija 1930.

E 316/30—8.

1669

Dražbeni oklic.

Dne 21. avgusta 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 10. dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Dražni vrh, vl. št. 43 in 133.

Cenilna vrednost: 11.632.— Din; vrednost pritikline: 230.— Din; najmanjši ponudek: 7906.— Din.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je prijaviti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Sv. Lenart v Slov. goricah, dne 4. julija 1930.

Vpisi v trgovinski register.

1. Vpisala se je nastopna firma:

321. Sedež: Brežice št. 6.

Dan vpisa: 9. julija 1930.

Besedilo: Ivan Mrežar, arhitekt in mestni stavbenik.

Obratni predmet: Stavbeno podjetje.

Imetnik: Mrežar Ivan, arhitekt in stavbenik v Brežicah.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 9. julija 1930.

Firm 171/30 Rg A III 102/2.

II. Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni firmi:

322. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 9. julija 1930.

Besedilo: Celjska tekstilna tovarna Bergmann in drug.

Obratni predmet: Tovarniško izdelovanje in prodaja tkanin vsake vrste.

Prememba: Podelila se je prokura gosp. Kovač Ernestu, poslovodji v Celju, tako, da je imenovan upravičen zastopati in podpisovati firmo kolektivno z enim obeh družabnikov.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 9. julija 1930.

Firm 177/30 Rg A III 63/3.

Vpisi v združni register.

II. Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni združni:

323. Sedež: Globoko.

Dan vpisa: 9. julija 1930.

Besedilo: Hranilnica in posojilnica v Globokem, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Istopili so iz načelstva: Kene Franc, Molan Josip in Vratovšek Josip.

Vstopili so v načelstvo: Živic Franc, posestnik v Globokem št. 44 kot načelnik, Zidanič Martin, posestnik v Globokem št. 7, kot načelnikov namestnik in Zevnik Jože, posestnik v Piršenbregu št. 15, kot odbornik.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 9. julija 1930.

Firm 145/30 Zadr II 42/50.

324. Sedež: Št. Pavel pri Preboldu.

Dan vpisa: 9. julija 1930.

Besedilo: Hranilnica in posojilnica v Št. Pavlu pri Preboldu registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Istopili so iz načelstva: Herman Anton, Kupec Anton in Marinc Ernest.

Vstopili so v načelstvo: Kapus Martin, posestnik in gostilničar v Latkovivasi št. 40, ter Veber Avgust, posestnik v Dolenji vasi št. 17.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 9. julija 1930.

Firm 153/30 Zadr II 5/30.

325. Sedež: Hrastnik.

Dan vpisa: 9. julija 1930.

Besedilo: Ljudska posojilnica v Hrastniku, registrirana zadruga z neomejeno zavezo. Istopila sta iz načelstva: Resnik Rudolf in Jenko Metod.

Vstopila sta v načelstvo: Podrenik Alojz, občinski tajnik, in Jamnik Ivan, oba v Hrastniku.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 9. julija 1930.

Firm 173/30 Zadr III 142/9.

326. Sedež: Oplotnica.

Dan vpisa: 9. julija 1930.

Besedilo: Ljudska posojilnica v Oplotnici registrirana zadruga z neomejeno zavezo. Izbršeta se člana načelstva: Leskovar Anton in Potočnik Janez.

Vpišeta se kot člana načelstva: Oberski Jože, posestnik v Oplotnici št. 40, in For Franc, posestnik in mizar v Slogonigori št. 32.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 9. julija 1930.

Firm 160/30 Zadr I 274/52.

Konkurzni razglasi

Sa 1/30—109.

1684

Sklep.

Med dolžnico »Sana«, tvornico čokolade d. z o. z. v Hočah, in njenimi upniki pri poravnalnem naroku dne 23. junija 1930. sklenjena poravnava, katere se je dopolnila z določbo, da terjatve s pravico prvenstvenega poplačila po tej poravnavi niso priznane in se morajo v zmislu § 47. zak. o prisilni poravnavi izven konkurza popolnoma poplačati — se potrdi.

Po tej poravnavi plača dolžnica upnikom 56% kvoto, plačljivo v pet enakih obrokih in sicer dne 1. avgusta, 1. novembra 1930. in 1. februarja, 1. aprila in 1. maja 1931.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 4. julija 1930.

Sa 1/30—70.

1683

Potrditev prisilne poravnave zunaj tečaja.

Potrdjuje se poravnava, katero je sklenil izven stečaja poravnalni dolžnik Piliš Viktor, trgovec v Žalcu, s svojimi upniki pri naroku dne 7. julija 1930. za 40%, plačljivih v treh enakih štirimesečnih obrokih, od katerih prvi zapade v štirih mesecih po potrditvi poravnave.

Prednostne terjatve in zahtevke, v katere ne preseza poravnava, ima v smislu § 39., 30. in 47. por. zak. prvenstveno izplačati ter se vsi ostali upniki odpovejo vseh zahtevkom, v kolikor ti presegajo 40% kvoto.

Okrožno kot poravnalno sodišče v Celju, odd. I., dne 9. julija 1930.

»Generali nas izdajajo,« je dejal »in predajejo naše vojske sovražniku. Cesarske čete prodirajo z oddelki konjenice okrog Péronne-a in Saint-Quentina, Toulon je bil predan Angležem, ki so tam izkrcali štirinajst tisoč mož. Sovražniki Republike snujejo zarote v samem okrilju Konvencije. V prestolnici se plete nešteto tajnih dogovorov, da bi osvobodili Avstrijsko. V trenutku, ko govorim, se širi govorica da je Capet mlajši pobegnil iz Tempła in da ga nesejo v triumfu v Saint-Cloud: njemu v prilog hočejo zopet dvigniti tiranov prestol. Draginja živil, razvrednotenje asignatov, to so učinki manevrov, ki jih uganjajo inozemski agenti v naših domovih, pred našimi očmi. V imenu javnega blagra pozivam grajana porotnika, naj bo neusmiljen z zarotniki in izdajalci.

¹ Priimek Capet (po ustanovniku tretjega francoskega kraljevskega rodu, ki je zavlada l. 937 s Hugonom C.) je po ukinitvi kraljevske časti oficijelno označal Ludovika XVI.; op. prev.

² Nekdanji utrjeni samostan Templerjev v Parizu; v stolpu tega samostana je bil zaprt Ludovik XVI. (1792); op. prev.

³ Brissotini so pripadniki žirondista Brissota, obglavljenega l. 1793., torej žirondisti; op. prev.

Med tem ko je stopal z odra, so se dvigali v skupščini glasovi: »Dol revolucionarni tribunal! Dol zmerneži!«

Debelušen in cvetočega lica se je vzel na oder grajan Dupont starejši, mizar na Thionville-skem trgu, želeč staviti grajanu porotniku neko vprašanje, kakor je rekel. In vprašal je Gamelina, kako se namerava zadržati v zadevi Brissotinov¹ in vdove Capet.

Evarist je bil boječ in ni znal javno govoriti. Toda ogorčenje mu je dalo inspiracijo. Dvignil se je, bled, ter izpregovoril z zamolklim glasom:

»Jaz sem uradnik. Moja gospodarica je samo moja vest. Vsakršna obljuba, ki bi vam jo dal, bi se upirala moji dolžnosti. Govoriti sem dolžan pred tribunalom, povsod drugod pa molčati. Ne poznam vas več. Sodnik sem: ne poznam ne prijateljev, ne sovražnikov.

Skupščina, raznolika, omahljiva in nestalna, kakor vse skupščine, je odobrvala njegove besede. Toda grajan Dupont starejši se je pripravil na nov naskok; Gamelinu ni mogel odpustiti, da je zavzemal mesto, po katerem je bil sam pohlepen.

»Razumem, je dejal, da, celo odobravam pomisleke grajana porotnika. Pravijo, da je domoljub: sam naj gleda, ali mu njegova vest dovoljuje zasedati v tribunalu, ki je določen, da uniči sovražnike Republike, a je sklenil, da jim prizanaša. So sokrivde, pri katerih dober državljani ne sme sodelovati. Mar ni ugotovljeno, da so se dali mnogi porotniki tega sodišča podkupiti z zlatom obtožencev in da je predsednik Montané zagrešil napačen postopek, da bi rešil glavo deklini Corday?«²

Pri teh besedah je zadonelo po dvorani gromko ploskanje. Poslednji poki so se še dvigali k obokom, ko

se je vzel na oder Fortunat Trubert. V teh poslednjih mesecih je bil zelo shujšal. Na licih bledega obraza so mu silile skozi kožo rdeče lise; veke so mu bile vnete, zenice steklene.

»Državljeni,« je izpregovoril s slabotnim, nekoliko zasoplim in čudno prodornim glasom; »revolucionarnega tribunala ni mogoče sumničiti, ne da bi obenem sumničili tudi Konvencijo in Odbor za javni blagor, iz katerih poteka. Grajan Beauvisage nas je oplašil, ko je pokazal na predsednika Montané-ja, ki je potvoril pravni postopek v prid nekemu krivcu. Zakaj ni v naše pomirjenje povedal tudi tega, da je bil Montané na ovadbo javnega tožitelja odstavljen in vtaknjen v ječo? ... Mar ne moremo bedeti nad javnim blagom, ne da bi v vse vmešavali sumničenje? Mar ni več talentov in kreposti v Konvenciji? Mar niso Robespierre, Couthon, Saint-Just³ pošteni? Značilno je, da najbolj nasilni govori izhajajo od ljudi, ki jih ni bilo nikoli videti, da bi se bojevali za Republiko! Nič drugače ne bi govorili, ako bi hoteli Republiko osvojevati. Državljeni, manj hrupa in več dela! S topovi, in ne s kričanjem bomo rešili Francijo. Polovica kleti v odseku še ni bilo preiskanih. Mnogo državljanov prikriva še znatne množine bakra. Bogatinom kličemo v spomin, da so domoljubna darila zanje najboljše jamstvo. Vaši radodarnosti priporočam hčere in žene naših vojakov, ki se venčajo s slavo na meji in ob Loire-i. Enega od njih, huzarja Pommiera (Avgustina) poprej ključarskega vajenca v Jeruzalemski ulici, je 10. minulega meseca, ko je peljal pri Condé-ju konje napojiti, napadlo šest avstrijskih konjenikov: dva od njih je ubil, ostale pa je odvedel kot ujetnike. Prosim, da sekcija izjavi, da je Pommier (Avgustin) storil svojo dolžnost.